

ZBERATEL'® 2006

9

Ročník XII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Námetom spoločného vydania Rakúska s Hong-Kongom je ohňostroj (4)

18. PÍ SOMNÁ AUKCIA FIRMY ZBERATEĽ - už v budúcom čísle

Vyobrazenie všetkých položiek na www.zberatel.com od 2. októbra 2006

Výtvarný návrh na známku spoločného vydania s Indonéziou

(16 - 17)

Známký EUROPA sa vydávajú už 50 rokov

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

V dnešnom čísle opäť pestrá ponuka zaujímavých námetov a teritórií

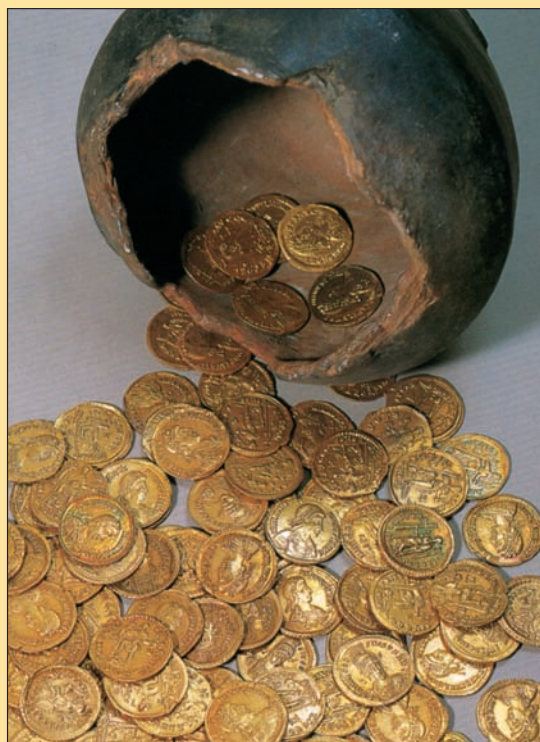
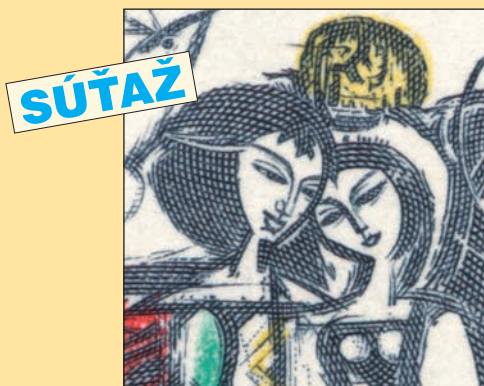
Nová sada obehových mincí 2006 – Historické regióny Slovenska (7 – 9)

MOT aj o niektorých podobách leta na TK (14 – 15)

Naše žijúce dedičstvo – kone, názov emisie siedmich známok Madarska (6)

Poklad zlatých mincí – solidov z Bíne, okres Nové Zámky (10 – 12)

Vážení čitatelia,

dovolenkové obdobie vrcholí, mnohí z vás iste využili na oddych aj posledný prázdninový týždeň s dvoma voľnými dňami. V redakcii však musíme stále sledovať dianie okolo nás, aktuálne reagovať na vzniknuté situácie, byť pripravení odpovedať na vaše otázky, zabezpečovať osobné kontakty s autormi a hľadať nové námety na príťažlivé príspevky.

Zároveň spracúvame ponuky materiálu do pripravovanej už 18. písomnej aukcie, ktorá bude vyhlásená v nasledujúcom čísle. V tejto súvislosti chystáme významnú novinku, ktorá by mala pomôcť záujemcom o ponúkané položky - všetky aukčné materiály budú začiatkom októbra viditeľné na našej webovej stránke! Ďalšou našou úlohou je vlastnou edičnou činnosťou dôstojne repre-

K septembrovému číslu Zberateľa

zentovať slovenské zberateľstvo na pražskom veľtrhu Sběratel. Snáď viacerí čitatelia využijú aj poskytnutú voľnú vstupenku a osobne sa zúčastnia tejto najväčšej akcie v strednej a východnej Európe. Budeme radi, ak nás v našom stánku navštívite.

Predchádzajúci mesiac nám neprinesol žiadne novinky z oblasti našej známkovej produkcie, čo však nemožno povedať o našich susedoch, preto sme ich zaujímavej emisnej činnosti mohli venovať väčší priestor.

V deviatom pokračovaní seriálu z oblasti numizmatiky si autorka pani E. Minarovičová všima byzantské mincovníctvo, jeho históriu a vývoj platidiel.

Z obsahu septembrového čísla treba ďalej spomenúť príspevkov nášho zväzového znalca B. Syneka o falzifikátoch známok Slovenska 1939 – 1945, ktorý je výsledkom jeho praktických skúseností a stretnutí so zberateľmi. S. Šablátúra pokračuje v svojich spomienkach na začiatky zbierania, M. Jobek na začal druhú stovku Malého okienka telekartistu, ktoré je ladené aj na oddychovú tému. J. Solava pokračuje o zvieratách v službách človeka, J. Korený píše o ďalšej misii OSN, ktorá sa spája s pôsobením našich vojakov v zahraničí. A. Urmínský pokračuje v predstavovaní stavieb E. Belluša na pohľadniciach a približuje nám Kolonádový most v Piešťanoch. Dnešné Zberateľské state sú orientované do oblasti poštovej histórie, keď o balíčkovej pošte medzi SR a ČR od roku 1993 fundovane píše D. Evinic. V tradičných rubrikách prinášame inzerciu a oznamy o zberateľských stretnutiach, ktorých počet potešiteľne rastie. Opäť pestrá ponuka firmy Zberateľ poskytuje možnosti doplniť zbierky z oblasti hľadaných námetov aj teritórií.

Prajeme vám príjemné voľné chvíle strávené s časopisom a tešíme sa, že v polovici mesiaca sa s viacerými čitateľmi stretáme v Prahe.

Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XII. - 2006 • Číslo 9 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z novínok našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (3-6)
- **Nové mince** / New coins / Neue münzen / (7-9)
- **E. Minarovičová: Malá škola numizmatiky (9) – Byzantské mincovníctvo** / Short course of numismatics – Byzantine coin production / Grundschule der Numismatik – Byzantinische Münzwesen (10-12)
- **M. Gerec: Dva varianty oddeľovania známok „Kone“** / Two separation variants of stamps „Horses“ / Zwei Variante Perforation Briefmarken „Pferde“ (13)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (101)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über den Telephonkarten (14-15)
- **50 rokov známok EUROPA** / 50 years of EUROPA postage stamps / 50 Jahren Postmarken EUROPA (16-17)
- **J. Korený: Slováci v misii OSN UNOSOM v Somálsku** / Slovaks in UNO mission UNOSOM in Somalia / Slowaken in UNO Mission in Somalia (20-21)
- **J. Solava: Zvieratá v službách človeka – Sokol** / Animals serving people – Falcon / Tiere im Dienst der Menschen – Falke (22)
- **A. Paulinyová: Známková grafika (5)** / Postage stamp and stamp graphics (5) / Briefmarken und Entwurf von Briefmarken (24-25)
- **A. Urmínský: Stavby architekta Emila Belluša na pohľadniciach (2)** / Buildings of the architect Emil Belluš in picture postcards / Bauwerke von Architekt Emil Belluš an Ansichtskarten / (34-36)
- **D. Evinic: Balíková pošta medzi SR a ČR od roku 1993 - príloha Zberateľské state 21** / Parcel delivery between Slovakia and Czech Republic since 1993 – supplement Collectors' articles 21 / Paketen Post zwischen Slowakei und Tschechische Republik von 1993 - Beilage

ZBERATEĽ®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2006 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1490 Sk (52 USD).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrázové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 9/2006:

Redakčná uzávierka 18. augusta 2006
Do tlače zadané 25. augusta 2006
Dátum vydania 31. augusta 2006

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme zľavu 30%. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkany materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5%.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- peňažnou poukážkou typu H v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu U v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberatelya je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk návšteva redakcie v utorku 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod. Iný termín po dohode.

Z NOVINEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

■ CDV: MS vo vodnom slalome

Ministerstvo informatiky České republiky vydalo 14. júna 2006 príležitostný poštový lístok s vytlačenou známkou nominálnej hodnoty 10 Kč k Majstrovstvám sveta vo vodnom slalome, ktoré sa konali v Prahe – Troji v dňoch 2. až 6. augusta 2006.

Kanoistika sa delí na kanoistiku rýchlostnú a kanoistiku na divokej vode. Kanoistické súťaže sú poriadané pre kajaky a kanoe. Súťaže vo vodnom slalome sa konajú na jednomiestnych kajakoch (kategória K1), v ktorých súťažia muži aj ženy, a na jedno alebo dvojmiestnych kanoe (kategória C1 a C2), na ktorých súťažia iba muži. Vo všetkých troch kategóriách sa okrem súťaží jednotlivých lodí konajú aj súťaže trojčlenných hliadok. V Prahe bude teda rozdelených celkovo osem súťažných medailí. Hodnotí sa čas potrebný na prejdeanie brámkami vytýčenej trate. Za dotyk bránky alebo jej neprejdeanie sa udeľujú trestné sekundy, ktoré sa pripočítavajú k dosiahnutému času.

Na známke sú dvaja pretekári kategórie C2 na slalomovej trati. Znáмка je doplnená textom názvu majstrovstiev. Kresba ďalšieho kanoe dvojíc v obrazovej časti lístka je doplnená logom svetového šampionátu a textom Praha – Troja 2006.

Autorom výtvarného návrhu lístka je akad. maliar Zdeněk Netopil. Lístok vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., viacfarebným ofsetom. Pod logom Českej pošty je hologram ako ochranný prvok.

■ CDV: III. filatelistická výstava Euregia Egreensis, Karlové Vary 2006

Ministerstvo informatiky České republiky vydalo 14. júna 2006 príležitostný poštový lístok s vytlačenou známkou nominálnej hodnoty 7,50 Kč k III. národnej filatelickej výstave Euregia Egreensis, ktorá sa s účasťou nemeckých vystavovateľov konala v kúpeľnom hoteli Thermal v dňoch 24. až 28. augusta 2006. Znáмка

s kompozíciou známok, lupy, pinzety a hlavičky časopisu Filatelie je farebnou modifikáciou vytlačenej známky 3 Kč príležitostného poštového lístka vydaného k 100. výročiu filatelickej tlače v roku 1996.

V obrazovej časti lístka je zobrazený karlovarský hotel Thermal a logo výstavy doplnené textom názvu akcie.

Autorom grafickej úpravy lístka je grafik Oldřich Pošmurný. Lístok vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., viacfarebným ofsetom. Pod logom Českej pošty je hologram, ktorý slúži ako ochranný prvok.

Rakúsko

Pri príležitosti pripravovanej ďalšej **svetovej výstavy poštových známok WIPA** (Wiener Internationale Postwertzeichen-Ausstellung) v roku **2008**, v poradí už šiestej, rakúska pošta vydala 26. augusta 2006 prvú zo série troch známok venovaných tejto udalosti. Znáмка nominálnej hodnoty 0,75 eur má neobvyklý trojuholníkový tvar a predstavuje jednu z dominant Viedne – obrovské kolo v zábavnom parku v Prátri.

Tradícia výstav WIPA sa začala už v roku 1881 a pokračovala v rokoch 1933, 1965,

1981 a 2000. WIPA 2008 sa bude konať 18. až 21. septembra 2008 vo viedenskom Austria-Centre.

Prvá WIPA v roku 1881, ktorú za šesť týždňov pripravil viedenský klub filatelistov, predstavila zbierky známok celého sveta v albumoch položených vo vitrínoch.

Ďalšia WIPA, po vyše 50 rokoch, v roku 1933, bola už aj záležitosťou pošty, keď bolo k dispozícii šesť príležitostných pečiatok, príležitostná R-nálepka, no najmä slávna WIPA známka s námetom poštového dostavníka, ktorá v hárčeku je ozdobou nielen v zbierke Rakúska.

WIPA 1965 sa prezentovala na 5 000 rámoch, k výstave pošta v roku 1964 vydala sériu ôsmich známok a k jej otvoreniu šesťnásťkrátovú príplatkovú sériu s rôznymi pohľadmi na Viedeň.

WIPA 1981 bola usporiadaná k storočnici prvej výstavy, celkovo 5 800 rámov bolo veľkou prehliadkou možností filatelie. Pošta vydala tri príplatkové známky s motívom zámku Hofburg v rôznych fázach jej vzniku, pričom konečná podoba známky vyšla v hárčeku.

WIPA 2000 bola oslavou 150. výročia rakúskej známky. Na 2 700 rámoch sa vo všetkých výstavných triedach prezentovali exponáty vysokej medzinárodnej úrovne.

Prvá zo série troch známok (ďalšia vyjde v roku 2007 a tretia v roku 2008) bola vytlačená hĺbkotlačou v náklade 540 000 kusov.

Eurázijský rys (*Lynx lynx*) mal pôvodný domov vo všetkých lesoch strednej Európy - od španielskych Pyrenej až po ázijské územia, od Škandinávie až po Grécko. V 18. storočí sa rys vyskytoval aj v rakúskych lesoch, koncom 19. storočia bol však ako posledná „divá zver“ vykynožný. Až v posledných desaťročiach sa s ním možno opäť stretnúť aj v Alpách.

Eurázijský rys je najväčší zo štyroch druhov rysov. Samec máva hmotnosť až 25 kg, výšku 50 – 70 cm a dosahuje dĺžku až do 120 cm. Samice sú o niečo menšie. Poznávacím znakom rysov je červenohnedá až sivohnedá srst s čiernymi škvrnami, okrúhla hlava, výrazné bokombrady a čierne chumáče na ušiach. Má krátky chvost s čiernym zakončením. Žije v revíroch

s rozlohou až do 150 km² v závislosti od možností potravy. Na lov chodí večer alebo skoro ráno, denne skonzumuje jeden až tri kg mäsa. Rysy sa pária od februára do apríla, koncom mája alebo začiatkom júna prichádzajú na svet mláďatá (obyčajne dve), o ktoré sa samica stará sama. Po desiatich mesiacoch ju opúšťajú a hľadajú si vlastný revír. Rys patrí medzi ohrozené druhy a je chránený.

Známka emisného radu Rakúsky svet zvierat vyšla 25. augusta 2006 v nominálnej hodnote 0,55 eur. Vytlačená bola rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou v náklade 700 000 kusov.

Námetom **spoločného vydania Rakúska a Hong Kongu je ohňostroj**. Hárček s dvoma známkami, každá s nominálnou hodnotou 3,75 eur, bol vydaný 22. 8. 2006.

Aplikáciou tzv. kryštalickej látky („Crystal Fabrics“), jedného svetoznámeho vynálezu rakúskej firmy Swarovski, na známkach hárčeka bol vytvorený nový filatelistický produkt. Prostredníctvom kryštálikov známky svetielkujú a spolu so znázorenými obrazmi ohňostroja vytvárajú pôsobivý zrakový vnem.

Pri pohľade na ohňostroj je človek, nezávisle od jeho kultúry, vždy uchvátený a s úžasom ho sleduje. Rovnako počas silvestrovskej noci alebo pri oslave štátneho sviatku - ohňostroj sa vždy prejaví slávnostnými a umocnenými pocitmi.

Spoločné vydanie s Rakúskom je už siedme spoločné vydanie Hong Kongu s rôznymi poštovými správami.

Prvá známka v hárčeku znázorňuje panoramatický pohľad na Viktóriin prístav v Hong Kongu, jeden z najvýznamnejších prírodných prístavov sveta, ktorý je na nočnej oblohe osvetlený pestrým ohňostrojom.

Na druhej známke je rakúska zvláštnosť – ohňostroj vo viedenskom Prátri. Tu sa v r. 1766 vybudovala rekreačná oblasť pre obyvateľov Viedne. V roku 1897, k 50. výročiu panovania cisára Františka Jozefa I., tam pribudlo obrovské kolo. V roku 1945 bolo zničené, ale po jeho obnove sa pre návštevníkov stalo atrakciou číslo jeden.

Hárček bol vytlačený hĺbkotlačou v náklade 350 000 kusov.

Rakúska pošta vydala 19. 8. 2006 v emisnom rade **Železnice** známku **Pyhrnbahn** nominálnej hodnoty 0,55 eur pri príležitosti 100. výročia otvorenia tejto trate, vedúcej z Linza cez Pyhrnský priesmyk.

Pyhrnský priesmyk vo výške 945 m je najnižší prieschod vo východných Alpách a bol využívaný už od

mladšej doby kamennej. Počas Rímskej ríše sa tadiaľ dopravovala aj pošta. V r. 1190 biskup Otto II von Bamberg založil v miestach priesmyku sídlo. Z dôvodu neskoršej industrializácie, najmä spracovaním železa v tomto regióne, sa mesto Linz v r. 1866 rozhodlo vybudovať železničné spojenie. V roku 1880 sa vytvorila spo-

ločnosť, ktorá zo súkromných prostriedkov vybudovala trať z Linza do Klaus-Steierlingu ako základ budúcej trate vedúcej do Álp. V roku 1901 bol odsúhlasený projekt pokračovania jednokolajovej železnice cez Pyhrnský priesmyk a potom v rokoch 1903 až 1905 sa budovala trať aj tunely. Nová trať sa slávnostne otvorila 21. augusta 1906. V tento deň prešiel priesmykom aj posledný poštový koč. V rokoch 1975 až 1977 bola trať elektrifikovaná a skrátil sa aj čas prepravy. Konkurenciou železničnej trate je cestné spojenie vybudované cez Pyhrnský priesmyk.

Známka bola vytlačená rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou v náklade 600 000 kusov.

Maďarsko

Aj Maďarská pošta vydala príležitostnú známku k **futbalovým majstrovstvám sveta**. Stalo sa tak presne mesiac pred otvorením, 9. júna 2006. Možno si pri-

pomenúť, že 32 mužstiev začalo turnaj v ôsmich skupinách, hralo sa na 12 štadiónoch (Berlín, Dortmund,

Frankfurt, Gelsenkirchen, Hamburg, Hannover, Kaiserslautern, Cologne, Leipzig, Mníchov, Norimberg a Stuttgart). V otváracom zápase Nemecko 9. júla zvíťazilo v Mnichove nad Kostarikou 4:2, vo finále sa 9. júla pred 74 500 divákmi v Berlíne stretli Taliansko s Francúzskom. Novým majstrom sveta sa stalo Taliansko, keď zvíťazilo až v rozstrele zo značky pokutového kopu.

Známka nominálnej hodnoty 170 Ft znázorňuje futbalového útočníka a brankára, vpravo je emblém MS. Ofsetom ju vytlačila tlačiareň Állami Nyomda Nyrt. v náklade 300 000 kusov na tlačových listoch s 50 známkami.

K **28. majstrovstvám Európy v plávaní** v Budapešti Maďarská pošta vydala 27. júla 2006 dve príležitostné známky.

V Európe sa šampionát v plávaní organizuje od roku 1926, v Maďarsku sa naposledy uskutočnil v roku 1958. Tentokrát sa konal od 26.

júla do 6. augusta. Celkove bolo odovzdaných 58 súd medailí, náš teší ďalšia strieborná medaila do zbierky našej mnohonásobnej rekordérky Martiny Moravcovej, ktorá na predchádzajúcich troch európskych šampionátoch vo svojej najsilnejšej disciplíne zvíťazila.

Známky majú nominálne hodnoty 90 Ft a 180 Ft a ofsetom ich vytlačila tlačiareň Állami Nyomda Nyrt. v náklade po 150 000 kusov. Súčasťou emisie je FDC.

Hungaroring má 20 rokov. Pri tejto príležitosti Maďarská pošta vydala 3. augusta 2006 známku nominálnej hodnoty 75 Ft.

Bernie Ecclestone, riaditeľ pretekov Formule 1,

v polovici 80. rokov prišiel s návrhom, že preteky treba rozšíriť o ďalšie miesto. Výber padol na mesto Mogyoród, vzdialené asi 19 km od centra Budapešti. Trať dĺžky 4 013,786 metrov bola vybudovaná v rekordnom čase, za necelých osem mesiacov, keď práce sa začali 1. októbra 1985 a v roku 1986 sa už konali prvé preteky. V súčasnosti je okruh dlhý 4 381,08 metrov. Najvyššia rýchlosť na trati je 320 km/hod.

Hlavným motívom na známke je pretekárske auto Formule 1, doplnený ďalšími symbolmi. Ofsetom ju vytlačila tlačiareň Állami Nyomda Nyrt. v náklade 100 000 kusov na tlačových listoch s 50 známkami.

Maďarská pošta pod názvom **Naše žijúce dedičstvo – Kone** vydala 9. 5. 2006 sériu štyroch známok a hárček s tromi známkami, ktoré predstavujú typické maďarské plemená koní. Na číslanom hárčeku sú zobrazené plemená koní Hucul, Lipican a Kisbérsky teplokrvník s rovnakou nominálnou hodnotou 200 Ft. Na okraji hárčka je embosovaná kresba konskej hlavy s nápisom „Naše žijúce dedičstvo“.

Známky tvoriace sériu zobrazujú kone v ich prirodzenom životnom prostredí, rovnako aj známky na hárčeku. Vo vzostupnom poradí nominálnych hodnôt sú to plemená koní Shagya Arab, Mezőhegyesský teplokrvník, Gidran a Nonius. V rôznych iných situáciách sú kone zobrazené na FDC a v pečiatkach.

Hucul – Na formovaní tohto plemena sa podieľali plemená koní Tarpan a Taki. Prvýkrát sa spomenulo už v roku

1606, aj keď nie v dnešnom poňatí. Je to typické pracovné plemeno, vhodné predovšetkým na prácu v horách. Pre jeho poslušný povahu je vhodným aj pre deti.

Lipican – Žrebčinec v Lipici bol založený princom Karolom Habsburským v roku 1850. Dnes je súčasťou európskeho kultúrneho dedičstva. V päťdesiatych rokoch 20. storočia sa jeho génová rezerva dostala do Szilvásváradu, kde si dodnes zachovala povest vynikajúceho plemena drezúrnych koní. Lipican bol vždy považovaný za elegantného koňa, a preto sa nikdy nechoval vo veľkých množstvách.

Kisbérsky teplokrvník – Po vojne za nezávislosť v rokoch 1848 – 1849 bol žrebčinec grófa Kazimíra Batthyányho v Kisbéri skonfiškovaný s cieľom vytvore-

Shagya Arab – Kone z východu boli povestne už v dávnej minulosti a opäť si získali zaslúženú reputáciu za čias proféta Mohameda. Arabské kone sa trvalo používajú v maďarskom chove koní od 16. - 17. storočia, od čias tureckej okupácie Maďarska. Slávny žrebčinec arabských koní v Bábolne bol založený Jozefom II. v roku 1789 (nominálna hodnota známky 75 Ft).

Mezőhegyesský teplokrvník – V roku 1841 sa do Mezőhegyesu dostal anglický plnokrvník Furioso. Svoju

kariéru dostihového koňa skončil ako neporazený. Jeho genetický význam bol preukázaný aj tým, že jeho brat zostal takisto neporazený. Z jeho potomkov sa stali lovecké a ťažné kone (90 Ft).

Gidran – Žrebec, ktorý je základom tohto plemena bol zakúpený v Egypte v roku 1816 a najprv išiel do Lipice a potom do Bábolny. Na začiatku 20. storočia bolo toto plemeno úspešne vyskúšané v honoch na líšku. Zachovanie jeho čistoty je dôležité aj z pohľadu svetového dedičstva (140 Ft).

Nonius – Vznik tohto plemena sa viaže k žrebčinciu Mezőhegyes v roku 1785. Vrchol rozkvetu mal v období po Rakúsko – uhorskom vyrovnaní v 1867. Po prvej svetovej vojne stratil význam ako vojenský kôň a stal sa ťažným koňom v Dolnozemsku. V súčasnosti kone plemena Nonius dosahujú vynikajúce úspechy v súťažiach športového vozatajstva (160 Ft).

Známky v náklade po 250 000 (v TL po 50 kusov) aj hárček v náklade 150 000 kusov viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Pézinyomda Zrt.

(spracoval -pem-)

NOVÉ MINCE

■ Slovenské obehové mince 2006

V júli 2006 sa dostala na trh ďalšia sada obehových mincí ročníka 2006 (o jednej sme písali v č. 7/2006 na str. 5) s názvom **Historické regióny Slovenska – Spiš** • Abov • Turniansko. Mince so žetónom sú uložené v priehľadnej fólii v skladačke, ktorá sa zasúva do štvorcového obalu 150 x 150 mm. V skladačke sú v slovenčine a v angličtine informácie o zaujímavostiach jednotlivých regiónov doplnené farebnými zábermi miest a kultúrnych pamiatok. Na zadnej strane sú uvedené parametre obehových mincí, žetón je venovaný Šarišu a Zemplínu. Nad údajmi o minciach je mapa Slovenska s naznačenými jednotlivými regiónmi. Po sade obehových mincí ročníka 2005 s rovnakým názvom (regióny Šariš • Zemplín • Užsko) ide o pokračovanie zaujímavého námetu.

SPIŠ

Územie Spiša sa rozprestiera v severovýchodnej časti Slovenska. Na severe hraničí s Poľskou republikou, v južnej časti s regiónom Gemer, vo východnej časti s regiónom Šariš a Abov-Turňa a v západnej časti s Liptovom.

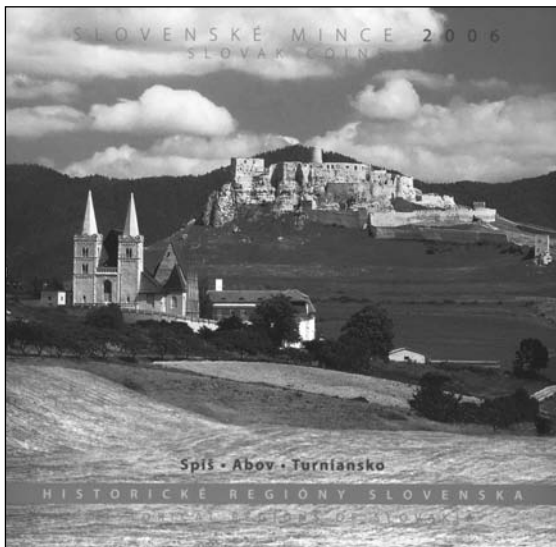
Prírodné pomery na Spiši sú dané horským charakterom krajiny. Na východe Spiša tvoria jeho prirodzenú hranicu Čergovské, Levočské a Volovské vrchy, na juhu Nízke Tatry a Slovenský raj, na severe Vysoké Tatry a Spišská Magura. Na územie Spiša zasahujú viaceré národné parky, a to Tatranský národný park, Pieninský národný park, Národný park Slovenský raj, Národný park Nízke Tatry.

Dejiny Spiša začal „písať“ už neandertálsky človek. Dokladom je nález travertínového vyliatku mozgu neandertálskeho človeka v lokalite Hrádok v Gánovciach z obdobia stredného paleolitu. Osídlenie Spiša je doložené aj v dobe bronzovej. Osada pri Spišskom Štvrtku, kde sa nachádzalo opevnené sídlisko mestského charakteru (okolo 1500 rokov pred n. l.) s nálezmi bronzových a zlatých výrobkov. Slovania sa na jeho území usadili v 5. - 6. storočí. Osídlenie z veľkomoravského obdobia dokladá nálezisko v Spišských Tomášovciach – Čingove. V 12. - 13. storočí bol kolonizovaný Nemcami, ktorých práva podmienili vznik privilegovaných miest a mestečiek. Horské oblasti Spiša neskôr osídlili rusínski pastieri a sever Gorali.

K najvýznamnejším mestám patrí Levoča s prvou

písomnou zmienkou z roku 1249. Je tiež nazývaná umeleckohistorickou perlou Spiša. K najvzácnejším pamiatkam z obdobia gotiky a renesancie patrí kostol sv. Jakuba na starobyľom námestí, s najvyšším neskorogotickým oltárom na svete (18,62 m), ktorého autorom je majster Pavol z Levoče.

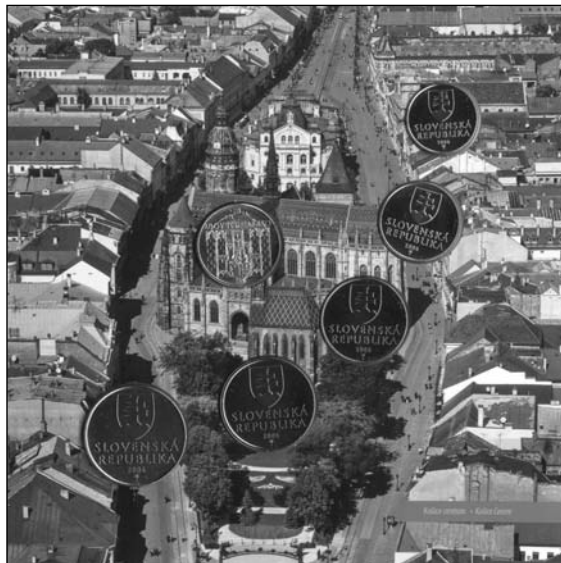
K dominantám Spiša patrí Spišský hrad so Spišskou Kapitulou, ktoré boli v roku 1993 zapísané do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Spišský hrad je najväčším opevneným hradom v strednej Európe. Neďaleko hradu sa nachádzajú ďalšie významné pamiatky, napríklad v obci Žehra ranogotický kostol so vzácnymi nástennými maľbami alebo Spišská Kapitula s neskororománskym dómom a sídlom spišského biskupa.

V rokoch 1412 – 1772 bolo 16 spišských miest, z toho 3 slobodné kráľovské - Stará Lubovňa, Podolíneec a Hniezdne, v zálohu poľských kráľov. Po skončení zálohu vytvorili tieto mestá v roku 1774 Provinciu XVI. miest, ktorej sídlom sa stala Spišská Nová Ves.

Ďalším významným mestom na Spiši bol Kežmarok,

V severozápadnej časti Spiša sa vypína najvyššie pohorie na Slovensku - Vysoké Tatry, ktoré sú aj miestom výskytu vzácnjej vysokohorskej fauny a flóry s viac ako 13 tisíc druhmi vyšších rastlín a viacerými druhmi endemických živočíchov, napríklad kamzíka a svišťa vrchovského.

ABOVO

Historické územie rozprestierajúce sa na juhu východného Slovenska. Na severe hraničí so Šarišom, na západe so spišským a turnianskym regiónom, na východe susedí so Zemplínom a na juhu ho pretína štátna hranica s Maďarskom.

Prevažná časť Abovo sa rozkladá v Košickej kotline obklopenej Slanskými vrchmi a Slovenským rudohorím. Životodárnou tepnou tohto územia bola od dávna rieka Hornád.

Územie s pôvodným starším slovanským osídlením tvorilo až do druhej polovice 13. storočia podstatnú časť kráľovského komitátu Novum Castrum, ktorý vznikol v prvej polovici

11. storočia. Jeho správnym centrom bol Nový hrad (Abaujvár) pri Hornáde, ktorý dal postaviť kráľ Aba Samuel. Hranice stolice sa ustálili v 2. polovici 13. storočia. Jej sídlo sa často menilo. V polovici 17. storočia sa definitívnym sídlom stolice stali Košice. V rokoch 1785 – 1790 bola spojená s Turnianskou stolicou. Po zriadení žúp roku 1850 sa utvorila z územia oboch stolíc Abovsko – turnianska župa, ktorá uchovala aj jej historické názvy.

Najvýznamnejším sídlom regiónu Abov boli a sú Košice. Ležali pri významnej obchodnej ceste, ktorá prvá písomná zmienka je z roku 1251. V samotnom centre mesta stojí mestský hrad. Kežmarok zohrával významnú úlohu v minulosti, v období protihabsburských povstaní.

Najrýchlejšie sa rozvíjajúcim mestom s najvyšším počtom obyvateľov je Poprad, ležiaci na úpätí Vysokých Tatier. Prvá písomná zmienka je z roku 1256. Súčasťou mesta je mestská pamiatková rezervácia Spišská Sobota s kostolom sv. Juraja, kde je umiestnený neskorogotický krídlový oltár sv. Juraja, dielo majstra Pavla z Levoče. Banickú minulosť majú mestá Spišská Nová Ves, prvá písomná zmienka je z r.1268, Gelnica (1264) a ďalšie obce v ich okolí, kde sa v minulosti ťažili a spracúvali nerastné suroviny. Spišská Nová Ves sa rozprestiera v Hornádskej kotline, na brehoch rieky Hornád. Banická tradícia spája mesto s náleziskami a ťažbou železnej rudy, striebra a medi. Mesto má najdlhšie tzv. sošovkovité námestie v Európe a najvyššiu kostolnú vežu (87 m) na Slovensku. V neďalekom Národnom parku Slovenský raj sa nachádza množstvo divokých a očarujúcich rokĺn, vodopádov a zákutí, ktoré vytvorila rieka Hornád.

Dominantou severného Spiša je hrad Lubovňa, ktorý sa vypína nad mestom Stará Lubovňa, prvá písomná zmienka je z r. 1292. V neďalekom Červenom Kláštore sa nachádza kostol a kartuziánsky kláštor. V blízkych Vyšných Ružbachoch sú známe termálne kúpele. Obraz Spiša dotvára ľudová kultúra, kroje a architektúra, uchované v skanzene pod hradom Lubovňa.

viedla popri Hornáde. Roku 1347 udelil kráľ Ľudovít Veľký Košiciam tie isté práva ako Budínu, vďaka čomu sa stali v poradí druhým najvýznamnejším mestom Uhorska. V ich mincovni sa okrem strieborných mincí razili i zlaté florény.

V časoch tureckých vojen boli Košice hlavným

Viedľa popri Hornáde. Roku 1347 udelil kráľ Ľudovít Veľký Košiciam tie isté práva ako Budínu, vďaka čomu sa stali v poradí druhým najvýznamnejším mestom Uhorska. V ich mincovni sa okrem strieborných mincí razili i zlaté florény.

V časoch tureckých vojen boli Košice hlavným

mestom horného Uhorska, sídlom komory hlavného kapitanátu, kráľovskej zbrojnice i najvyššieho kráľovského súdu. Roku 1657 vznikla v Košiciach jezuitská univerzita - s filozofickou a teologickou fakultou, rovnoprávna s vtedajšími európskymi univerzitami, ktorá promovala svojich doktorandov až do

roku 1776, keď ju zmenili na Kráľovskú akadémiu s filozofickou a právnickou fakultou. Roku 1804 sa Košice stali sídlom biskupstva. V súčasnosti sú druhým najväčším mestom na Slovensku.

Historické jadro mesta je dnes mestskou pamiatkovou rezerváciou. Jeho pýchou je gotická katedrála Dóm svätej Alžbety, ktorý vybudovali po roku 1378 na mieste staršieho farského kostola. Hlavný dvojkrídlový oltár z 15. storočia, vysoký 12 metrov, patrí medzi najväčšie gotické oltáre v Európe. V hrobke katedrály je uložený sarkofág s telesnými pozostatkami sedmohradského kniežata Františka II. Rákocziho.

Okrem Košíc mali významnejšie postavenie trhových miest Moldava nad Bodvou a Jasov, ktoré sa spolu s Nižným Medzevom v 17. storočí stali strediskami miestnej remeselnej výroby. V Zlatej Idke sa až do 19. storočia udržala stredoveká tradícia ťažby zlata a striebra. Bane na meď boli v okolí Medzeva, Košickej Belej, Košických Hámrov a Rudníka. Železná ruda sa ťažila najmä pri Medzeve, kde ju spracúvali v známych hámroch, vybudovaných na vodných tokoch.

Významným cirkevným strediskom regiónu bol premonštrátsky kláštor v Jasove, ktorý plnil od 13. storočia funkciu hodnoverného miesta. Svoju barokovú podobu získal po rozsiahlej prestavbe v 18. storočí. V známej Jasovskej jaskyni neďaleko kláštora, objavenej mníchmi, sa zachoval nápis z roku 1452, pripisovaný bratrom.

TURNIANSKO

Rozlohou malý historický región na juhu východného Slovenska. Leží vo východnej oblasti Slovenského krasu, do ktorej zasahuje západný výbežok Košickej kotliny. Archeologické nálezy, známe najmä z jeho krasových jaskýň, dokladajú intenzívne osídlenie od doby kamennej.

Turniansky komitát sa považuje za jeden z najstarších. Predpokladá sa, že jeho základom bolo rozsiahle turnianske dominium, ktoré sa prvýkrát spomína roku 1198. Stolica sa vyvinula na prelome 13. - 14. storočia. Správne centrum komitátu a sprvu aj stolice bolo na Turnianskom hrade, neskôr v Turni nad Bodvou, kde v roku 1820 postavili stoličný dom. Mestečko bolo trhovým strediskom s prevažujúcou poľnohospodárskou výrobou a vinohradníctvom.

Krasové územie je známe bohatstvom krasových javov s osobitným druhom flóry a fauny.
(z prekladov MK spracoval -pem-)

**PREHLAD
PRÍLEŽITOSTNÝCH
PEČIATOK**
- august
september 2006
dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

- 18. 8. 2006 Tatranská Lomnica: **MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE MLÁDEŽE RYSY 2006** • Ján Pavlovčín • čierna

- 18. 8. 2006 Kráľová pri Senci: **APISLÁVIA - XVI. KONGRES** • Miroslav Volník • čierna

- Výtvarný návrh Mariána Kellnera: **KVALIFIKÁCIA ME 2007 V BASKETBALE MUŽOV**

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (9)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

Byzantské razby sú svedkami určitého historického obdobia, zrkadlom doby, v ktorej vznikli, a preto z nich možno dešifrovať celý rad zaujímavých faktov. Obdobie vlády každého byzantského panovníka je z hľadiska historického a numizmatického neobyčajne pútavé a bohaté na množstvo významných udalostí. A tak byzantské mince, ktoré nás sprežívajú dejinami Byzantskej ríše, sú aj konkrétnym dokladom mincovníctva svojho obdobia a verným odrazom každej udalosti, pri ktorej boli vydané ako platidlo a na reprezentáciu svojho vydavateľa. Aj z tohto dôvodu predkladám čitateľovi stručný prierez históriou Byzantskej ríše s dôrazom na vývoj byzantského mincovníctva a na umelecký a výtvarný štýl byzantskej mince.

Byzantské mincovníctvo je významným článkom, ktorý spája vo vývoji svetového mincovníctva antiku so stredovekom. Jeho história sa začína už pri vzniku **Východorímskej ríše**.

Roku 395 n. l. **Theodosius I. (379 - 395)** rozdelil Rímsku ríšu medzi svojich dvoch synov 11-ročného

Mincovný portrét cisára Theodosia I. na averze solidu

Honorio a 18-ročného **Arcadia**. Týmto vznikli dve cisárstva – **západorímske** a **východorímske**. Západná časť ríše, s hlavným mestom Ravennou, založená roku 403, pripadla Honoriovi. Východná časť ríše, ktorú dostal Arcadius, sa sústredila okolo Constantinopolu (dnešný Istanbul). (Obr. 1)

Pri rozdelení ríše nešlo navonok o nič iné, ako o obyčajné administratívne opatrenie. Právny pojem jedinej Rímskej ríše trval naďalej. Predstaviteľom jednoty bol spoločný vrchný veliteľ rímskeho vojska, ktorý mal byť i podľa priania Theodosia I. radcom a ochrancom obidvoch mladých cisárov. Výrazom jednoty bol i rímsky kalendár. Datovalo sa ako predtým, vo východnej i západnej časti podľa konzulov. I zákonodarstvo bolo

Solidus Theodosia II., averz, revers

spoločné. Ešte v roku 438 n. l. vydal východorímsky cisár **Theodosius II. (408 - 450)** spoločný zákoník – **Codex Theodosianus** – platný pre obe časti ríše.

V skutočnosti sa však obidve cisárstva od roku 395 n. l. začali organizovať a rozvíjať samostatne. Ríša Arcadia sa pevne sústredila okolo Constantinopolu a podľa mena pôvodnej gréckej osady Byzantie získala názov cisárstva byzantského (obr. 2).

Na dokreslenie uvediem tiež niekoľko dôležitých historických dát pred zánikom Západorímskej ríše.

V roku 410 dobyli Rím Vizigóti a v roku 419 vytvorili prvý „barbarský štát“ na území Rímskej ríše. V roku 455 sa Ríma zmocnili Vandali a v roku 476 Západorímska ríša definitívne zanikla. Posledného západorímskeho cisára, 6 ročného Romula Augusta, poslali do Kampánie s vysokou ročnou rentou 6 000 solidov.

Východorímskemu cisárovi Theodosiovi II. sa podarilo svoju ríšu udržať a naďalej rozvíjať. Východorímske, neskôr byzantské mincovníctvo pokračovalo spočiatku v rímskych tradíciách doby cisára Constantina I. a jeho peňažnej reformy, ktorou dal základ novej jednotke, libre zlata s hmotnosťou 327 g. Obsahovala 72 solidov. **Soli-**

duš s hmotnosťou 4,55 g sa stal najcharakteristickejšou mincou Byzantskej ríše a trefou zlatou mincou na svete, ktorá ovládla obchod v oblasti Stredozemného mora.

Skôr, ako budem pokračovať v histórii a vývoji platiadiel, spomeniem neobyčajný poklad s razbami západorímskych a východorímskych cisárov z obdobia sťahovania národov.

Výnimočný hromadný nález zlatých solidov objavený na Slovensku v **Bíni, okres Nové Zámky**, pochádza z konca 4. a polovice 5. storočia. Je skvelou ukážkou vyspelého prejavu neskororímskych tvorcov a bol uložený do zeme po prelome 5. storočia, v najrušnejšej fáze sťahovania národov. Tento neobyčajný a vzácny poklad pozostával zo 108 zlatých solidov, ktoré boli uložené v hlinenej nádobke. Komplex tvoria razby **západorímskych a východorímskych** cisárov a príslušníčok cisárskych rodín. Sú v ňom zastúpení panovníci **Honorius (395 - 423), Arcadius (383 - 408), Galla Placidia, sestra Honoria (+ 450), Valentinianus III. (425 - 455), Theodosius II. (408 - 450), Honoria (+ 454) a Aelia Eudocia (+ 460)**. Portrétné mince s menami týchto žien sú veľmi zriedkavé, vzácné a na Slovensku sa našli až v tomto poklade! Každá z menovaných cisároviene je tu zastúpená iba jedinou razbou. Bínsky poklad má hmotnosť 482 gramov a priemerná hmotnosť solidov je 4,46 g. Jednu libru tvorilo 72 solidov s celkovou hmotnosťou 327,45 gramov zlata. Počtom 108 solidov predstavuje poklad presne jeden a pol rímskej libry (*obrázok na obálke*).

Významným medzníkom ďalšieho vývoja byzantského mincovníctva je mincová reforma cisára **Anastasia I. (491 - 518)** z roku 498. Solidus rozdelil na 6 000 dielov, bronzových **nummia**, ktoré sa razili v násobkoch, známe tiež pod názvom follis (= mešec). Tieto razby sa označovali na reverze veľkými písmenami.

Najvyššou hodnotou bola **40-nummia (M)**. 150 kusov follisov = 1 solidus (*obr. 3*).

Ďalšie jednotky boli: **20-nummia (K)**, **10-nummia (I)**,

5-nummia (E,V) (*obr. 4*). Niektoré provinciálne mincovne vydávali aj iné hodnoty. Mincovňa v Alexandrii počas cisára **Justiniana I. (527 - 565)** razila **33-follisy, 12-follis (IB) a 6-follis**. Mincovňa v Thesalonike vydávala **16-follis (IS), 8-follis (H), 4-follis, 3-follis a 2-follis**.

20-nummia Anastasia I., reverz

Od cisára Tiberia II. (578 - 582) sa razil aj 30-follis označovaný rímskymi číslicami XXX. Už za vlády Justiniana I. začala totiž označovať mincovňa v Ríme niektoré bronzové razby v hodnote 20 a 10 follisov rímskymi číslicami XX a X a na tento systém označovania hodnoty prešli aj iné mincovne.

⑤

M = symbol pre hodnotu 40 nummia (follis)
 Krížik = dekoratívne znamienko
 CON = mincová značka Constantinopolis
 E = (eta) piata dielňa mincovne
 ANNO = rok
 4 = symbol pre číslicu 6 - razba v 6. roku vlády Heraclia (610-641), t. j. 615-616

Dešifrovanie reverzu 40-nummie cisára Heraclia

Byzantské mince sa razili vo všetkých kovoch, a to v zlate, striebre i billone. Zo zlata to boli už spomínané solidy, ich diely a tretiny **polsolidus (semis)** a **tretina solidu (triens)**, ktorý sa v období sťahovania národov stal najobľúbenejšou mincou Germánov.

Triens sa razil už počas vlády rímskeho cisára Diocletiana a Constantina I. a mal 1,52 g. Pravidelnejšie ho razili počas Valentiniana I. a neskôr Theodosia I., odkedy ho vydávali až do 7. storočia. Na reverze týchto mincí bol okrem Viktórie zobrazovaný, najmä od 5. storočia, kríž ozdobený vavrínovými vetvičkami, obyčajne bez nápisu alebo legendy.

Zo strieborných mincí sa razila **siliqua** (1,5 - 3 g), známa aj v rímskom

40-nummia Justiniana I., rok 13, Constantinopolis, dielňa 4 (dat. 539/540)

mincovníctve. „Siliqua“ je názov plodu rohovníkového stromu (svätôjanský chlieb), ktorý zrejme v časoch naturálnej výmeny zohral úlohu výmenného prostriedka, z ktorého sa neskôr vyvinulo pomenovanie mince. Ďalšou striebornou razbou bola **miliarensis** (4 – 5 g), ktorá bola počas vlády cisára Heraclia v 7. storočí nahradená strieborným **hexagramom** hmotnosti okolo 6 gramov.

Na byzantských minciach zvyčajne znázorňovali poprsie panovníka, členov jeho rodiny, postavy svätcov, poprsie Krista, Panny Márie. Schematické poprsie panovníka znázornené en face je veľmi typické i pre

Reverz solidu cisára Honoría z mincovne v Ravenne (COMOB – R V)

ďalší vývoj zobrazovania panovníka. Na reverze follisov je označený symbol hodnoty, jednoduché dekoratívne znamienko, ako napríklad kríž, hviezdička, ďalej značka mincovne, prípadne dielne a od roku 538 až do Constantína III. aj datovanie. Datovanie je na bronzových razbách od vlády cisára Justiniana I. vyznačené slovom ANNO spolu s príslušným písmenom gréckej abecedy, ktoré znamená počet rokov. Letopočet sa počíta podľa

rokov vlády dotyčného panovníka (ANNO + príslušný rok). Napríklad na minci cisára Heraclia, ktorý vládol v rokoch 610 - 641, je grécke písmeno delta, symbol pre číslo 4. Znamená to, že minca je datovaná do rokov 615 - 616. Najvyššou číslou môže byť číslo 38 na razbách cisára Justiniana I., pretože tento cisár vládol až 38 rokov (obr. 5).

Ak nie je na niektorých nižších hodnotách vyznačená mincovná značka, pochádza razba z mincovne v Constantinopole. Niektoré mincovne mali aj viaceré mincové dielne, ktoré označovali číslami alebo písmenami gréckej abecedy vo funkcii číslic. Spomínaná mincovňa mala napríklad päť činných dielní. Ak je pri symbole hodnoty na reverze, napríklad v písmene M grécke písmeno delta a pod ním značka CON, minca pochádza zo štvrtej dielne mincovne v Constantinopole.

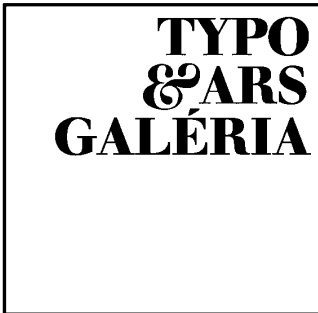
Medzi najvýznamnejšie činné mincovne v Byzantskej ríši patrili Constantinopolis, Nikomédia, Antiochia, Thessalonika, Kyzikos, Alexandria, Kartágo, Katina, Syrakúzy, Rím, Ravenna, Isaurus, Cyprus, Cherson. Mená mincovní sa uvádzali na minciach v skratkách alebo začiatočnými písmenami v rozličných variáciách. Zlaté mince so značkou CONOB sa pripisujú mincovni v Ríme a Constantinopole, mince so značkou COMOB Rímu a Ravenne. Mincovňa v Kartágu má na strieborných a bronzových minciach označenie KARV, CAR, KRTS, CONOS. Nikomédia má napríklad skratky NIKO, NIC a ďalšie (obr. 6).

Okrem už spomínaných mincovných značiek a symbolov hodnoty sa niekedy stretávame na reverze mince aj so značkou OB alebo OS. OB v spojení s TES na zlatej minci sa číta ako Thessalonicae obryzium. „Obryzium“ znamená, že minca je razená z čistého zlata hmotnosti 1/72 zlatej libry, prípadne na strieborných minciach, že ide o razbu z čistého striebra. Niektorí bádatelia sa domnievajú, že značka OB môže tiež znamenať OFFICINA B = dielňa druhá, obdobne OS = OFFICINA SECUNDA. (CONOS by sa potom nemalo dešifrovať Constantinopoli signatum ale Constantinopoli secunda.)

Pozvánka na výstavu

Galéria TYPO&ARS na Rofníckej 349, Bratislava-Vajnory, otvára 9. septembra 2006 o 16.00 hod. výstavu „České a slovenské obálky prvého dňa vydania“. Výstava je zameraná na ocelorytiny k obálkam prvého dňa vydania (FDC), ktoré vytvorilo 21 českých a slovenských rytcov v spolupráci s významnými výtvarníkmi a ilustrátormi.

Výstava mapuje tvorbu rytcov

Lucie Bandikovej, Rudolfa Cigánika, Martina Činovského, Václava Fajta, Arnolda Fekeho, Josefa Herčíka, Františka Horniaka, Bedřicha Houso, Ladislava Jirku, Pavla Kovářika, Vierošlavy Ondrejčú, Miloša Ondráčka, Jindru Schmidta, Martina Srba, Miroslava Strnadela, Bohumila Šneidera, Jiřího Švengsbíra, Jaroslava Tvrdoňa, Jany Viktorovej a Juraja Víteka.

Počas vernisáže bude v Galérii TYPO&ARS príležitostná priehradka POFIS a príležitostná pečiatka. Výstava bude prístupná do 24. novembra 2006.

Dva varianty oddelovania známok „Kone“ (H 360 - 361)

V recenzii katalógov ERVO a NETTO-Zberateľ [6] Josef Franc upozornil na nesprávny rozmer zúbkovania niektorých slovenských známok. Keďže som jedným z autorov katalógov NETTO nedalo mi, aby som uvedené prípady nepreskúmal.

Známky „Dravá zver“ (H 240 - 242) a „10 rokov Slovenskej republiky“ (č. 284) majú naozaj v katalógoch NETTO uvedený nesprávny rozmer zúbkovania, priznávam svoju chybu, zúbkovanie som nepremeral a mechanicky ho stotožnil s perforačnou zostavou, použitou napr. na známke „Slovenský štátny znak“ (č. 1).

V auguste 2002 som publikoval článok o zúbkovaní slovenských známok tlačenej oceľotlačou z plochých dosiek [1]. Pri jeho príprave som podrobne preskúmal všetky dovtedy vydané známky a zistil použitie novej perforačnej zostavy na známkach „Dravá zver“ (H 240 - 242). O rok neskôr František Graman a Zdeněk Koupal posunuli dátum jej prvého použitia (na českých známkach) do roku 2000 [5].

Prekvapenie však nastalo v treťom prípade, ktorý p. Franc uviedol – „Kone“ (H 360 - 361). Katalóg NETTO uvádza rozmer zúbkovania $11 \frac{3}{4}$, Josef Franc rozmer $11 \frac{1}{2} : 11 \frac{3}{4}$. (v recenzii uvedený údaj $11 \frac{1}{4}$ namiesto hodnoty $11 \frac{1}{2}$ je asi preklep). Obidva údaje sú však správne! Zaúradovala náhoda a pri príprave textu katalógu som mal na premeranie k dispozícii exempláre s prvým rozmerom zúbkovania, neskôr som dokúpil z iného zdroja hárdčeky s druhým, zmiešaným zúbkovaním, ktoré zase premeriaval p. Franc. Nastal teda podobný prípad ako pri českom hárdčeku „10. výročí Českej republiky“ (Pof. A 346), kde bolo súčasné použitie týchto veľmi podobných perforačných rámcov identifikované po prvý raz [2], [3], [4].

V našom prípade sa rozdiel medzi týmito perforačnými zostavami prejavuje v troch parametroch: zmere zúbkovania, zmere známok a vzdialenosti známok na hárdčeku.

Variant A - hárdčeky perforované zostavou s rozmerom $11 \frac{3}{4}$ majú známky užšie (44,50 mm, merané na stred perforačných otvorov) a medzeru medzi známkami širšiu (47,85 mm).

Variant B - hárdčeky perforované zostavou s rozmerom $11 \frac{1}{2} : 11 \frac{3}{4}$ majú známky širšie (45,30 mm) a medzeru medzi známkami užšiu (46,25 mm).

Týmto nálezom, ktorého pôvod je vo veľkej podob-

nosti dvoch perforačných zostáv, sa priamo núka otázka - nemôžu existovať aj ďalšie prípady zúbkovania rovnej známky dvoma rôznymi perforátormi?

Na záver preto pripomením doteraz vydané známky a hárdčeky, ktorých sa to týka (pozri tabuľku). Vyzývam zberateľov - pozrite si prosím svoje zbierky, či práve vy nenájdete dosiaľ neobjavený variant perforácie! Vyberte si jeden etalón, položte ho na tmavý podklad a prikladajte naň porovnávaný exemplár, možno budete mať šťastie.

Uvedené údaje sú zamerané na porovnanie etalónu s porovnávaným exemplárom, možno budete mať šťastie.

Rok	Názov a číslo emisie	RZ $11 \frac{1}{2}$ (30,75 x 44,50 mm)	RZ $11 \frac{1}{2} : 11 \frac{3}{4}$ (30,75 x 45,30 mm)
1993	Slovenský štátny znak (č. 1)	x	-
1993	Mohyla M. R. Štefánika Bradlo (č. 23)	x	-
1995	Ľudovít Štúr (č. 64)	x	-
1996	Rok za odstránenie biedy (č. 88)	x	-
2001	Dravá zver (H 240-2)	-	x
2003	10 rokov Slovenskej republiky (č. 284)	-	x
2005	Kone (H 360 - 361)	x	x
2006	Geologické lokality Sandberg a Somoška (H 373 - 374)	x	-

Treba ešte dodať, že jedna perforačná zostava (s charakteristickým rozmerom perforácie, počtom a veľkosťou perforovaných polí) môže byť v skutočnosti skupinou dvoch alebo viacerých zhodných perforačných rámcov, ktoré sa niekedy vzájomne dajú rozlíšiť pomocou výrobných nepresností, najčastejšie vychýlených otvorov. Napr. hárdček „Dravá zver“ (H 240 - 242) bol perforovaný dvoma rôznymi rámcami, ktoré možno rozlíšiť pomocou vychýlených perforačných otvorov v hornom zúbkovaní ZP 2.

Miroslav Gerec

Literatúra:

- [1] Miroslav Gerec: Zúbkovanie známok tlačenej oceľotlačou z plochých dosiek, Zberateľ 2002, č. 8, str. 14
- [2] František Beneš ml.: Niektoré otázky kolem perforace nových známek ČR, Filatelie 2003, č. 3, str. 34
- [3] Vladimír Zedník: Aršík k 10. výročí vzniku ČR, Filatelie 2003, č. 4, str. 37
- [4] Jana Brožová, Zdeněk Pěnkava: Rozlíšení variant aršíku k 10. výročí vzniku ČR, Filatelie 2003, č. 7, str. 33
- [5] František Graman, Zdeněk Koupal: Perforační rámce známek České republiky tištěných ocelotiskem z plochých desek, Merkur revue 2003, č. 4, str. 26
- [6] Josef Franc: Nová odborná literatúra, Zberateľ 2006, č. 7, str. 34

**MALÉ OKIENKO
TELEKARTISTU**
/101/
RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFÓNNYCH KARIET
Marian Jobek

UNITED MOBILE – nová služba aj pre zákazníkov zo SR

Vo viacerých predchádzajúcich MOT som sa už zmieňoval o možnostiach, ktoré poskytujú telekomunikační operátori zákazníkom zo Slovenskej republiky pri telefonovaní do zahraničia alebo zo zahraničia. Postupne sa ukázalo, že viacerí títo operátori „neustáli“ tlak silnejších „hráčov“ na slovenskom telekomunikačnom trhu a so svojou ponukou sa dostatočne v praxi nepresadili. V prevažnej miere išlo o operátorov, ktorí prevádzkovali telefonické spojenie prostredníctvom tzv. prepaid kariet so stanoveným PIN kódom.

V dnešnom MOT by som sa rád zmienil o novej službe, ktorú ponúka medzinárodný mobilný operátor United Mobile so zaujímavou ponukou služieb, tentokrát však v oblasti mobilných služieb GSM. Táto služba, podľa prezentácie na internete, je pre používateľov cenovo dostupná a tiež jednoducho použiteľná. Podstatou tejto služby je ľahká dostupnosť pre tých zákazníkov mobilných služieb, ktorí buď ojedinele alebo pravidelne cestujú do zahraničia, pričom sa chcú vyhnúť nepríjemne vysokým poplatkom za medzinárodné roamingové hovory, a tým aj ušetriť.

United Mobile vypracoval ojedinelý telekomunikačný produkt, ktorý v spolupráci s telekomunikačnými partnermi po celom svete ponúka zákazníkom a majiteľom mobilných telefónov. Tento produkt je ojedinelý tým, že jeho odberateľ nájde pokrytie mobilnej siete v rámci 120 najdôležitejších a najvyspelejších krajín sveta, vrátane Slovenskej republiky. Ďalšou výhodou je, že z nich je viac ako 80 krajín, v ktorých možno prijímať hovory bez toho,

že by bolo potrebné platiť za tzv. „prichádzajúce“ hovory, ako je to doteraz bežné u mnohých mobilných operátorov.

Na rozdiel od iných doteraz používaných služieb, služba United Mobile využíva skutočnosť, že po objednaní SIM karty (Subscriber Identification Module) obdržíte od prevádzkovateľa predplatenú kartu s príslušným PIN kódom a s predplateným kreditom, t. zn. malo by už dochádzať k reálnemu vloženiu SIM karty do mobilného aparátu. V tomto bode by som rád poznamenal, že na začiatku nového tisícročia a v dnešnej dobe už takto rozvinutej mobilnej technológii nie je asi reálne, aby sa od potenciálnych zákazníkov požadovalo, citujem: „Vložte Vašu United mobile SIM kartu do mobilného

telefónu“. Prevádzkovateľ má dozaista na mysli len vylomný čip zo SIM karty (plug-in alebo tzv. malú kartu), a nie celú SIM kartu, vrátane plastu. Zákazníkov, ktorí v dnešnej dobe ešte vlastnia mobilných „dinosaurov“ a dokázali by do slova a do písmena zrealizovať vyššie uvedené pokyn a naozaj vložiť do mobilného aparátu celú SIM kartu aj s čipom, je už dnes ako „šafáranu“. Vzhľadom na krátkosť času, keď som sa o novej službe dozvedel a vzhľadom na skutočnosť, že prevádzkovateľ nemá na svojej internetovej stránke žiadnu reprodukciu predplatenej SIM karty, v niektorých momentoch sú predchádzajúce riadky len dedukciou publikovaného textu a jeho následnou transformáciou do tejto informácie.

Súčasťou poskytovanej služby je aj pridelenie jedineho telefónneho čísla, ktoré je unikátne s platnosťou pre všetky krajiny sveta, ktoré sú týmto systémom pokryté. Za štandardné sa považuje aj skutočnosť, že obnova kreditu SIM kariet United Mobile je jednoduchá a prispôbená individuálnym potrebám zákazníka. Všetky telekomunikačné poplatky spojené s použitím United Mobile sa počítajú v eurách, pričom sadzby sú zaokrúhlené na dve desiatinné miesta. Pomerne prehľadná je aj štruktúra poplatkov za vykonané hovory spracovaná do tabuľky. Z nej vyplýva, že vykonávané hovory z jednotlivých krajín sveta sa delia do siedmich zón, pričom prvou z nich sú napr. skoro všetky krajiny Európskej únie, niektoré ďalšie dôležité krajiny Európy, ale aj Čína, Brazília, Austrália, potom viaceré dôležité

krajiny Afriky – Egypt, Nigéria, Niger, Juhoafrická republika a niektoré krajiny Karibskej oblasti. Druhou zónou je „zmes“ rôznych krajín sveta bez nejakého konkrétneho „kľúča“ – od Bahrajnu, cez Lotyšsko (!), Jordánsko až napr. po Turkmenistan. Pri prijíme mobilného hovoru na území týchto štátov (zaradené do prvých dvoch zón) z krajín rozdelených do šiestich pásiem je nulový roamingový poplatok. Na ilustráciu do tretej zóny patrí napr. Estónsko a Malta (!), Singapur, Vietnam a ďalšie krajiny strednej Ameriky a Karibskej oblasti, pričom za príjem hovoru na území týchto štátov sa odpočítava z kreditu 0,19 eura za každú aj začatú minútu hovoru, vo štvrtéj zóne sa zo známejších krajín nachádza napr. Rusko a Ukrajina (0,39 eura za minútu hovoru), v piatej zóne je to napr. Kanada a Argentína (0,59 eura za minútu hovoru), až v šiestej zóne je napr. USA a Mexiko (0,79 eura za minútu hovoru) a v poslednej siedmej zóne je to napr. Kuba, či India (1,29 eur za minútu hovoru), pričom je pre mňa záhadou prečo susedný menší a menej dôležitejší Bangladéš je hneď v prvej zóne!

Ceny za odchádzajúce hovory v sieti United Mobile sa líšia podľa toho, z ktorého štátu (zaradeného v príslušnej zóne 1 až 7) voláte mobilom účastníka nachádzajúceho sa v krajine, ktorá je zaradená do príslušného pásma. Týchto pásiem je spolu šesť a na rozdiel od zón, krajiny sú inak „popreskupované“. Na zaradenie do zóny je veľmi dôležitá aj skutočnosť, či voláte na pevnú linku alebo na mobil. Preto v cenníku nie je vôbec zriedkavosťou, že krajina do ktorej zákazník volá na pevnú linku je zaradená povedzme v 1. pásme – napr. Austrália alebo Rakúsko, ale ak volá zákazník na mobil, je napr. Austrália alebo Rakúsko zaradená už do vyššieho 2. pásma, teda toto pásmo je už drahšie. Na ilustráciu volajúci z pevnej linky z prvej zóny (napr. z Rakúska) volá na mobil do 2. pásma (napr. v Austrálii), sadzba za

každú aj začatú minútu hovoru je 0,59 eura. Pritom volajúceho z pevnej linky z Rakúska by stál hovor na mobil do susednej Slovenskej republiky rovnako...! Podľa cenníka úplne najdrahším spojením je medzi šiestym pásmom a siedmou zónou. Je zaujímavé, že v oboch zoskupeniach je vždy Kuba. Ak by sa teda napr. manželia dovolenkujúci na Kube vzájomne stratili a telefonicky hľadali a obaja by boli zákazníkmi siete United Mobile, minúta hovoru by ich spolu stála 3,99 eur za odchádzajúci hovor a 1,29 eur za prichádzajúci hovor. Tu treba ešte doplniť aj informáciu, že United Mobile štandardne účtuje pri odchádzajúcom hovore okrem minútových sadzieb aj jednorazový prípla-

tok vo výške 0,25 eura, t. zn., že týchto manželov by napr. 2,5 minútový hovor stál spolu $3 \times 3,99 \text{ eur} + 1 \times 0,25 \text{ eura} + 3 \times 1,29 \text{ eur} = 16,09 \text{ eur}$.

Služba umožňuje aj posielanie SMS správ. Odchádzajúca SMS-ka stojí jednotne 0,49 eura bez ohľadu na zaradenie krajiny do zóny. Informácia o kredite a obnova kreditu je bezplatná. Ďalšie služby ako odkazovač, HotLine, presmerovanie alebo voľba jazyka je už soplátňovaná od 0,39 eura (prvá zóna) až po 1,99 eur (siedma zóna).

Kto službu zabezpečuje? Medzinárodný mobilný operátor GSM United Mobile Liechtenstein, AG (= a. s.) má sídlo v meste Schaanwald v miniatúrnom lichtenštajnskom kniežactve. Operátori v prípade potreby komunikujú na telefónoch číse 00423 663 099 911 v anglickom a v nemeckom jazyku.

SIM karta United Mobile stojí 1 500 Sk vrátane DPH. V cene je zahrnutý kredit vo výške 15,0 eur a služba CLIP, karta má platnosť 9 mesiacov od prvého použitia a k cene sa účtuje dopravné vo výške 100 Sk a dobierka vo výške 50 Sk; balné nie je účtované. V Slovenskej republike zabezpečuje predaj kariet a ich distribúciu spoločnosť R.D.E., s. r. o. so sídlom v Trnave. V prípade záujmu všetky ďalšie podrobnosti sú na www.rde.sk.

Niektoré podoby leta – aj na TK

Leto je v plnom prúde. Dospelí, ak môžu idú na zaslúženú dovolenku, deti trávia svoje dvojmesačné prázdniny. Za ten čas obvyčajne zažívame rôzne podoby leta. Vysoké teploty, ktoré nás trápili v priebehu mesiaca júl v našich zemepisných šírkach vystriedalo augustové ochladenie spojené aj s dažďom. Nie každému vyhovovali takéto podoby leta. Budme radi, že nezažívame aj horšie podoby leta – napr. tornáda, veľké lesné požiare, či púšte (zatiaľ ...). Slnko, voda, piesok, vzduch, hory, atď., treba si ich užijť – predovšetkým v skutočnosti. K tomu niekoľko inšpirácií aj na TK.

50 rokov známok EUROPA

Poštové známky s logom EUROPA predstavujú historickú „cezhraničnú“ spoluprácu. Už 50 rokov sú predchodcom politického zjednotenia európskych štátov. Dokumentácia tohto úspešného filatelického produktu fascinuje a priťahuje stále viac zberateľov.

Oceňujú osobitný pôvab tohto emisného radu, keď sa zúčastnené poštové organizácie dohodnú na spoločnom námete, ktorý potom samostatne stvára. V r. 2005 sa ich na tomto projekte zúčastnilo z viac ako 50 štátov a určite ich nebude menej ani v tomto roku. Je totiž isté, že existuje veľa tém, ktoré zaujímajú a spájajú ľudí vo všetkých zúčastnených štátoch.

Tento životaschopný emisný rad sa zrodil v r. 1956 v šiestich členských štátoch Montánnej únie (Európske spoločenstvo uhlia a ocele), ktorá vznikla v r. 1951. Všetkým zúčastneným štátom – Belgicku, Spolkovej republike Nemecko, Francúzsku, Taliansku, Luxembursku a Holandsku, bolo zrejmé, že poštové známky sa výborne hodia na propagáciu témy Európy.

Prvé známky vydali v r. 1956 vo všetkých šiestich štátoch s jednotným motívom. V nasledujúcom roku

mohla každá zúčastnená krajina stvárať základnú spoločnú myšlienku vlastným spôsobom, námedom i for-

mu. Pribudli ďalšie štáty: Švajčiarsko a Sársko (1957), Turecko (1958), Rakúsko (1959). V júni 1959 sa konala v Montreux Európska konferencia poštových správ – CEPT, ktorej členské štáty prevzali vydávanie známok EUROPA.

Éra štylizovanej symboliky trvala do roku 1973, keď sa

dohodlo zaviesť spoločné, ale konkrétne námety ako Plasty (1974), Malby (1975), Umelecké remeslo (1976), Motívy krajiny (1977), Stavebné pamiatky (1978) a pod. Takto vznikla možnosť dokumentovať kultúrnu mnohorakosť európskych národov. I naďalej boli známky označované nápisom EUROPA a emblémom CEPT.

Od roku 1993 témy známk EUROPA určuje Post Europ – Association of European

Public Postal Operators, pre ktoré je záväzný normovaný nápis (logo). Známk sa aj naďalej vydávajú v národnej kompetencii. Tým ostáva zachovaná mnohorakosť známk EUROPA, tvoriace zberateľskú oblasť, ktorá viac ako iné prispieva k spoločnej Európe. Najnovšou, tohtoročnou témou známk je Integrácia menšín.

Ivan Lužák

Výročie dubnickej farnosti

Dubnická farnosť sv. Jakuba, teda kňazi i veriaci, sa v tomto roku pripravujú na oslavu významného výročia 250 rokov od vysviacky farského kostola. Existencia kostola sv. Jakuba staršieho je podľa prístupných dokladov potvrdená listinou ostrihomskej kapituly z roku 1276.

V polovici 18. storočia prichádzalo do Dubnice veľa ľudí na púť a tí sa do kostola nevmestili. Preto sa vtedajší farár v Dubnici usiloval o jeho rozšírenie. Po starostlivom zväžení pristúpili v roku 1754 k radikálnej prestavbe kostola. Prestavovali ho

dva roky a po ukončení stavebných prác ho v roku 1756 na sviatok sv. Jána Krstiteľa požehnal okresný dekan.

K oslavám a propagácii významnej udalosti v dubnickej farnosti prispejú i filatelisti svojou aktivitou, ktorá spočíva v príprave spomienkových filatelistických materiálov. V spolupráci s MsÚ a Slovenskou poštou pripravujú príležitostnú pečiátku. Aby materiály boli ucelenejšie a oslovili aj laickú verejnosť, pripravujú tiež príležitostnú prítlač na poštové obálky a poštové lístky.

Záujemcovia budú mať možnosť získať tieto materiály v piatok 8. 9. 2006 od 15.30 do 17.00 hod. vo vestibule MsDK, kde sa uskutoční pečiatkovanie príležitostnou pečiatkou. V sobotu 9. 9. 2006 budú mať priaznivci možnosť zakúpiť si tieto pamiatky o 16.00 hod. v katolíckom dome v Dubnici.

V stručnosti ešte o príprave príležitostnej pečiatky a prítlače. Grafický návrh prítlače i príležitostnej pečiatky pripravil člen klubu dubnických filatelistov p. Bohuslav Šikulíneč. Námetom pečiatky je grafické zobrazenie vstupnej barokovej brány do areálu kostola, s dopĺňujúcim textom 250 ROKOV VYSVÄTENIA KOSTOLA SV. JAKUBA • DUBNICA NAD VÁHOM 1 • 8. 9. 2006.

Námetom príležitostnej prítlače na poštové obálky

a lístky je pohľad na kostol sv. Jakuba zo severovýchodnej strany s dopĺňujúcim textom 250. výročia ako na pečiatke, nápisom DUBNICA NAD VÁHOM 1756 - 2006 a znakom mesta Dubnice nad Váhom.

Vyhotovenie príležitostnej poštovej pečiatky zabezpečuje Slovenská pošta, a. s., v Bratislave. Zobrazenie na pečiatke je polkruhové priemeru 32 mm.

Dubnickí filatelisti srdečne pozývajú všetkých filatelistov a priaznivcov filatelie na tieto akcie.

Marcel Piška

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Dňa 10. augusta 2006 vo veku 60 rokov zomrel v Bratislave po vážnej chorobe významný slovenský grafik, maliar a ilustrátor Igor Rumanský.

Igor Rumanský bol autorom viacerých poštových známk, z ktorých poslednú z emisného radu Technické pamiatky / Klenotnica múzeí – Mediarstvo, vydala Slovenská pošta, a. s., 23. 6. 2006. Medailón o jeho tvorbe sme priniesli v marcovom čísle nášho časopisu.

Posledná rozlúčka so zosnulým bola 15. augusta 2006 vo Velkom evanjelickom kostole v Bratislave na Panenskej ulici.

Slovenská pošta, a. s. vydala 18. 8. 2006 na jeho počesť celinový obálku s prítlačovým motívom kresby z jeho tvorby.

OZNAM

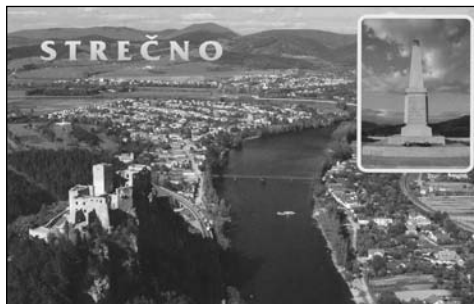
**Firma Zberateľ oznamuje svojim
zákazníkom, že 14. septembra 2006
bude predajňa z dôvodu účasti
na pražskom veľtrhu
Sbérateľ zatvorená.**

Radi vás v našom stánku privítame.

Medzinárodná výstava Na večnú slávu synom Francúzska

Výstavu pod týmto názvom vo Francúzsku ako spoločný projekt pripravilo Kultúrne a metodické centrum OS SR Trenčín v spolupráci s Klubom priateľov Francúzska a Slovenska, Základnou organizáciou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Trenčín 1 a Klubom vojenských veteránov v Trenčíne.

Výstava sa uskutočnila v čase od 11. do 20. júla 2006 v meste Malestroit (Bretónsko). Na 13 paneloch bola zdokumentovaná bojová činnosť francúzskych bojovníkov v SNP. Na dvoch paneloch sa nachádzali návrhy známok a známky s pamätníkom 56 francúzskeho bojovníkom na vršku Zvonica pod hradom Strečno a portrétni vojenských veliteľov SNP – generálov

Goliana a Viesta, a tiež spoločného vydania Slovenskej pošty a Francúzskej pošty s portrétom M. R. Štefánika. Jeho meno niesla partizánska brigáda, ktorej súčasťou bola aj francúzska jednotka po velení kpt. Georgesa Bazarera de Lannuriena – rodáka z Bretónska.

Súčasťou výstavy bolo aj 20 portrétov francúzskych bojovníkov, bývalých účastníkov SNP a výber z diela akademického sochára Štefana Pelikána, prezidenta Klubu priateľov Francúzska a Slovenska.

K výstave boli vydané katalógy, pohľadnica s fotografiou údolia pod hradom Strečno s pamätníkom francúzskych bojovníkov na vršku Zvonica a kašeť so siluetou pomníka a francúzskym textom pripomínajúcim túto udalosť. Pošta v meste Malestroit používala OVS propagujúci mesto.

Výstavu navštívili obyvatelia z okolia, poslanci, osobnosti kultúry, novinári, ako aj mnoho turistov z EÚ. Častým hosťom výstavy bol v meste žijúci príslušník jednotky kpt. G. B. de Lannuriena, pán Nael s rodinou a priateľmi, ako aj mnohí príslušníci protifašistického odboja v 2. svetovej vojne. Väčšina Francúzov bola prevkapaná informáciami o boji svojich občanov proti nemeckým okupantom na Slovensku. Slovenskú delegáciu 14. júla, v deň štátneho sviatku Francúzska, prijali na radnici a odovzdali jej publikácie o histórii mesta v rokoch 1939 – 1945 a symbolické kľúče od mesta Malestroit.

MO + KÝ

Septembrová oslava zberateľstva v Prahe

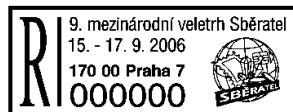
Tri septembrové dni patria v Českej republike zberateľom – predovšetkým filatelistom a numizmatikom. V dňoch 15. – 17. septembra sa na Výstaviske v Prahe 7 - Holešoviiciach koná medzinárodný veľtrh **Sběrateľ**, ktorý je najväčšou zberateľskou udalosťou v strednej a východnej Európe. Na tohtoročnom deviatom ročníku sa na ňom predstaví približne 200 vystavovateľov z 35 krajín.

Po vlnašej premiére sa na pražskom **Sběrateľi** opäť zúčastní aj slovenská firma

Zberateľ, ktorá sa bude prezentovať vlastnou vydavateľskou činnosťou – časopisom Zberateľ, Netto katalógmi Slovensko 1993 až 2005 a albumovými listami Slovensko, Československo a Čechy a Morava. V rámci spolupráce firmy Zberateľ a organizátorskou spoločnosťou Progres partners bola čitateľom časopisu Zberateľ zadarmo poskytnutá vstupenka, vložená v predchádzajúcom čísle. Firma Zberateľ sa teší na účasť čitateľov časopisu Zberateľ na pražskom veľtrhu **Sběrateľ**.

Aktuálne spravodajstvo z príprav veľtrhu je na internetovej adrese www.sberatel.info. Zoznam vystavovateľov nájdete na stránke

http://www.ppa.cz/?page=sber_sezvyst_cz

Spomienky na začiatky

Na námestí malého západoslovenského mestečka mal môj otec obchod, vedľa nás mal topánky Baťa, potom tam bola mliekáraň, obchod s miešeným tovarom, mäsiar, školské potreby – papieriectvo, holič, obchod s látkami, konzum, kde mali všetko, čo treba do domácnosti, potom mestský úrad, pošta, gymnázium a internát, a KRUH, kde bola divadelná sála, v ktorej sa usporadúvali rôzne slávnosti a miestne tančovačky. Všetkému ale dominovala secesná stavba miestneho hotela. Živnostníci sa všetci dobre poznali – nebola taká rivalita ako dnes, ba dokonca mali aj vlastnú živnostenskú stranu a do prvomájového sprievodu si všetci obliekli fialové košele. Ale aby neprišlo k omylu – to bolo ešte počas prvej republiky.

Mňa najviac zaujímal ten secesný **hotel**, ktorý stál na námestí oproti nášmu obchodu a šéfoval mu „pán hoteliér“, ktorý mal peknú aerovku. Všetci chalani sme mu ju obdivovali. (Neskôr som zistil, že pán hoteliér nebol majiteľom, ale iba nájomcom spomínaného hotela.)

Bol som vtedy už začínajúcim zberateľom – filatelistom, aj keď som mal iba osem alebo deväť rokov. Niekoľko známok som získal z listov, ktoré dostal otec alebo mama, niekoľko známok mi venoval otec mojej spolužiačky, kde sme sa chodili hrať. Ale najväčším pokladom bol môj prvý album na známky, ktorý mi priniesla mama z Martina, kde bola na nejakom odbornom kurze. Stál 5 Kč – cena bola vytačená na prvej strane pod nápisom Album na známky.

Raz ráno, keď som sa zobudil, našiel som na stoličke, ktorá mi slúžila ako nočný stolík, niekoľko pokrivaných známok. Nevedel som, kto mi ich tam dal, ale známky som starostlivo povyrovnával a pekne uložil do miniatúrneho zásobníčka, ktorý mi otec kúpil u výrobcu – obchodníka, hneď vedľa hotela. Keď som sa vrátil zo školy, zistoval som odkiaľ známky sú a otec mi povedal, že ich priniesol on. Povedal, že niekedy večer chodieval hrať mariáš k miestnemu pánovi hoteliérovu a pritom si ich všimol v koši na odpadky, lebo vraj on také veci vyhadzuje.

Hneď som otca inštruoval, že sú to dobré známky a budem rád, keď mi prinesie aj ďalšie, ak budú v tom koši na vyhodenie. Zistil som, že známky majú úžasnú hodnotu – ich katalógová cena sa pohybovala od 20 hal. po 1 Kč! Treba povedať, že v tom čase stál rožok pár halierov.

Na druhé ráno som sa opäť radoval – na stoličke som našiel 15 známok, maďarských s pretlačou PČ 1919. Opäť som známky uložil do malého zásobníka a radoval sa z ďalšieho prírastku.

Prišiel Slovenský štát a pán hoteliér, nájomca mestského hotela musel odísť do Protektorátu. Bol jedným z mála českých občanov v Skalici, ktorý musel odísť.

Neskôr som sa dozvedel, že pán hoteliér mal otca, ktorý bol majiteľom tlačiarne v Uherskom Brode. Vtedy som pochopil súvislosť – otec tlačiar, syn od neho niečo „odkukal“ a stal sa tiež tlačiarom – pretlačal známky. Teda pretlačové známky, ktoré mi nosil otec od pána hoteliéra z odpadkového koša boli falzifikáty! Premýšľal som o tom, prečo to pán hoteliér robil. Asi pre peniaze. Kúpil napríklad 100 kusový hárok maďarských známok za jednu alebo dve koruny, potom ich „pretlačil“ a za sto známok mohol získať aj 20 alebo aj 100 korún. Dnes sa nám zdá smiešne, aby niekto pretlačal známky a zarobil na tom len niekoľko desiatok korún.

Keď som vyrástol z mládežníckeho veku a začal som sa známkam venovať ako dospelý zberateľ, začal som okrem známok európskych štátov zbierať aj falšované známky.

Raz ma tak napadlo, čo keby som navštívil „pána hoteliéra“ a spýtal sa ho, či ešte nemá niečo zo svojich „výrobkov“. Pamätal som si, že býva v Uhorskom Brode, takže nebol problém ísť za ním. Avšak adresu som nevedel, tak som napísal list a na obálku uviedol len jeho meno a Uhorský Brod. Na zadnú stranu obálky som napísal prosbu pánovi poštárovi, aby mi pomohol nájsť adresáta. A naozaj – poštár môj list doručil a ja som do týždňa dostal odpoveď – som vítaný!

Mal som veľkú radosť a keď som asi o desať dní cestoval do Zlína moja prvá zastávka bola v Uhorskom Brode u „pána hoteliéra“. Veľmi milo ma prijal, ponúkol kávičkou a nejakou sladkosťou, spomínali sme na Skalicu a mojich rodičov. Potom sa téma zmenila na známky. Ponúkal mi zbierku Portugalska a ešte nejaké iné známkové materiály, avšak mňa zaujímali len pretlače PČ 1919. Myslím, že to „pán hoteliér“ rýchlo pochopil a keď sme sa skoro po dvoch hodinách lúčili, podal mi obálku a dodal „to jsou ty poslední, co mi zůstaly“ – ano, boli to falzifikáty pretlačí Pošta československá 1919! Poďakoval som sa a odišiel.

Tak to je ďalšia spomienka na moje zberateľské začiatky.

Svätopluk Šablátura

Slováci v pozorovateľskej misii OSN UNOSOM v Somálsku

Pozorovateľská misia OSN UNOSOM I pôsobila v Somálsku od apríla 1992 do marca 1993. Dostala mandát na kontrolu dodržiavania prímeria a zabezpečenia rozdeľovania humanitnej pomoci, ako príspevok

OSN (na rozdiel od bývalej Juhoslávie) utrpela ranu, pretože prestala so serióznym diplomatickým prieskumom. Od 8. júla 1992 tu pôsobilo päť českých a slovenských dôstojníkov. Zvláštnosťou tejto skupiny bolo, že po

rozdelení ČSFR sa prislušníci pri podpise novej prísahy museli rozhodnúť do armády ktorej republiky po skončení misie nastúpi. V misii pôsobili mjr. Petráš a kpt. Bílý ako príslušníci ASR a ako dôstojníci AČR mjr. Baumel, mjr. Dubový a kpt. Molnár.

Skupina česko-slovenských pozorovateľov odletela z Prahy 10. 7. 1992

OSN k stabilizovaniu pomerov v Somálsku, kde občianska vojna denne prinášala mnoho mŕtvych, ruiny a hlad. Po vojenskom prevrate v októbri 1969 sa k moci dostal Mohamed Siad Barre. Po jeho páde v roku 1992 takmer dva roky trvala občianska vojna medzi klanmi dočasného prezidenta Aliho Mahdiho Mahmeda zo Zjednoteného kongresu Somálska a jeho protivníka generála Faraha Aidida. Pod smutný výsledok sa podpísalo aj Somálske vlastenecké hnutie a Somálske národné hnutie, ktoré bojovalo o južnú a severnú časť Somálska. Navyše, existovali i „nezávislé“ ozbrojené skupiny, nad ktorými žiaden z vojenských veliteľov nemal kontrolu a ktoré blokovali cesty, vraždili a prepádali konvoje s humanitnou pomocou. Rozkrádali potraviny a lieky, ktoré sa takouto cestou dopravovali do Somálska. K vojne sa pridalo aj katastrofálne sucho. Do decembra 1992 si hladať domor vyžiadali cca 150 000 obetí.

V Somálsku preventívna diplomacia

do Amsterdamu a odtiaľ do Tanzánie. Nasledujúci deň pokračovali do Nairobi v Keni, kde sa do 23. 7. 1992 aklimatizovali. Následne odleteli do Mogadiša v Somálsku. Veliteľstvo misie UNOSOM I (HQ) bolo v Mogadiše, veliteľom bol brig. gen. Imtiaz Shaheen z Pakistanu. Na misii sa zúčastnilo 16 krajín.

Aj čs. skupinu zastihla nepríjemná situá-

cia, keď 28. 8. 1992 hliadka vracajúca sa vozidlom z prístavu na základňu bola napadnutá strelbou, pričom mjr. Petráš utrpel zranenie na hlave a ďalší člen z Egypta bol zasiahnutý do pravého ramena. Pri úniku z tejto situácie sa vozidlo prevrátilo. Zranených prepravili do Nairobi na ďalšie liečenie.

Poštové spojenie s domovom sa uskutočňovalo cez Nairobi. Používali sa služobné obálky s emblémom OSN a textom UNOSOM United Nations Operation in Somalia s keňskou frankatúrou, prípadne obyčajné obálky s kašetom misie priemeru 32 mm, s emblémom OSN a textom UNOSOM FORCE HQ (obr.).

Misia UNOSOM pokračovala misiou UNOSOM II, zúčastnilo sa na nej 34 krajín a skončila sa v marci 1995.

Listové zásielky bolo možné odosielať aj bezplatne ako FREE MILITARY MAIL, čo dokumentuje elipsovitá

pečiatka 58 x 37 mm čiernej farby s textom Free Military Mail UNOSOM Mogadishu 3. Aug 1993 Somalia. Aj keď pozorovateľská misia UNOSOM I mala na činnosť v Mogadiše ročný mandát, jej príslušníci sa po ôsmich mesiacoch, 14. 3. 1993, vrátili domov.

Do histórie sa však zaznamená fakt, že krátko po vzniku SR sa na mierovom procese v rámci OSN v Somálsku zúčastnila aj dvojica slovenských pozorovateľov.

Pramene a literatúra:

1. Spomienky mjr. Fr. Petráša a kpt. A. Molnára
2. Korený J.: Pozorovateľská misia OSN UNOSOM I v Somálsku. Apológia č. 11/1998
3. www.unosom
4. Korený J.: Slováci v misiách OSN a vojenských operáciách za mier, alebo od Kórey po Cyprus. Pozemné sily č. 4/2001, č. 1/2002

Storočnica chorvátskeho automobilového klubu

Príležitostnú poštovú známku s nominálnou hodnotou 5,00 kn vydala k uvedenému výročiu chorvátska pošta 1. júna 2006. Iba málo organizácií v Chorvátsku si môže pripomínať storočné jubileum založenia a úspešnú činnosť tak, ako Chorvátsky automobilový klub (HAK). Napriek dvom svetovým vojnám a všetkým ťažkostiam klub nezaničil a počet jeho členov vzrástol zo 14 v r. 1906 na 140 000 v r. 2006, ktorí pôsobia v 95 pobočkách.

Prvý HAK vznikol v Záhrebe v r. 1906, teda len 10 rokov po založení takýchto združení vo Francúzsku, Rakúsku a Belgicku a tri roky po vzniku automobilového klubu v Nemecku. Prvé pravidlá klubu

schválila vláda Kráľovstva Chorvátska, Slovinska a Dalmácie v máji 1906. Zakladajúce zhromaždenie klubu sa konalo 1. júna 1906. Výbor klubu tvorilo všetkých 14 zakladajúcich členov a prezidentom sa stal gróf Rudolf Erdödy. V nasledujúcom roku mal klub 18 členov. Prvé auto doviezol v r. 1898 gróf Marko Bombelles do svojho sídla vo Vinici pri Varaždíne. Bol to voz značky BENZ.

Ďalším motoristom sa stal slávny športovec – cyklista a veľkoobchodník Ferdinand Budicki, ktorý na bicykli prešiel celú Európu, lietal v balóne a svojím autom vyšiel na vrchol Medvednice. Prvé auto v Záhrebe vzbudilo pravú senzáciu, ktorá však netrvala veľmi dlho, pretože pribrudli ďalšie vozy, a to značky NESSELDORF a DIETRICH (tento mal motor s remeňovým pohonom). Potom nasledovali ďalšie autá, zvlášť, keď Budicki otvoril v Záhrebe prvú predajňu áut a priviezol vozy značky ULTRAMOBILE.

V uliciach hlavného mesta sa čoskoro objavilo aj prvé taxi. Vtedajšie autá boli malé jednoduché vozy vybavené ležiacim motorom vzadu a veľkým zotrvačnikom. Vzápätí pribrudli aj prvé motocykle. F. Budicki prešiel svojím motocyklom z Viedne cez Semmering do Záhrebu za rekordných 11 hodín a 24 minút. Bol to LAURIN & KLEMENT s malým pohonom 13,4 HP. Týmto spôsobom

nezadržateľne vstúpila do života ľudí motorizácia.

V známkovom obraze sa nachádza automobil značky THE ELMORE z r. 1905. Známkou viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Zrinski v TL po 20 kusoch v celkovom náklade 200 000 kusov. Súčasťou emisie je aj FDC s pečiatkou dňa vydania.

I. Lužák

Zvieratá v službách človeka

– SOKOL

Kde by bolo ľudstvo vo svojom vývoji bez pomoci zvierat? Aj v známkovej tvorbe by fauna obsadila popredné miesto v počte vydaných známok, a preto možou ďalšou témou je sokolarstvo – sokol.

Sokol stahovavý – *Falco peregrinus* Tunst. Čelad *Falconidae*. Dospelý dravec je veľký ako havran, sfarbenie na chrbtovej strane má bridlicovo sivé, na brušnej strane biele s tmavými priečnymi vlnkami. Hlavu má čiernu, od oka sa dozadu ťahá čierne škvrna. Chvost má sivočierny s modrastým nádychom. Tmavé oči majú žltý očný krúžok. Zobák je modrastý so zubkom, ktorý je typický pre všetky sokolovité vtáky.

Dospelé vtáky majú žlté nohy. Živia sa väčšinou rozličnými druhmi vtákov, ale chytajú len letiace. Lovia na voľných priestranstvách, kde môžu dokonale uplatniť svoju rýchlosť.

Zaujímavý je spôsob lovu sokola. Sokol nikdy neútočí na krídla vtákov, ale snaží sa oddeliť jedného, ktorého potom chytá. Niekedy lieta nízko nad zemou, aby vyplašil vtáky sediace na zemi. Vtáky veľmi dobre poznajú spôsoby jeho lovu a najmä jeho nebezpečnosť. Preto keď sokola zbadajú, vytvoria hneď väčšie krídla alebo zaletia do hustých kríkov v najbližšom okolí. Z krídl sa stávajú obeťou najmä slabé a choré vtáky, ktorých sa ľahko zmocňuje.

Sokol nekonzumuje celú korisť, ale necháva ležať krídla, panvu a vlna peria. Podľa toho môžeme bezpečne zistiť jeho prítomnosť.

Zrak má sokol výborný. Zistilo sa, že zbadá pohyb holuba asi na vzdialenosť 1,5 km. Vidí teda oveľa lepšie ako my dobrým poľovníckym ďalekohľadom. Útočiť začína už zo vzdialenosti jedného kilometra; holuby sú už vtedy celkom poplašené a snažia sa dostať do bezpečia. Sokol letí až štyrikrát rýchlejšie ako poštový holub. Zo 156 m vysokej veže domu v Kolíne sokol zaútočil na holuby, ktoré sa mu priblížili na 400 m a dorazil k nim vo vzdialenosti 600 m od uvedenej veže.

Zatiaľ čo holuby preleteli 200 m, sokol preletel 600 m, pričom dráha jeho letu bola plochá, so sklonom 20°. Túto rýchlosť dosahuje práve tým, že sa na korisť vrhá zhora, využívajúc voľný pád a hmotnosť vlastného tela.

Podľa zistení sa sokol dožíva asi 15 až 17 rokov. Rozšírený je takmer po celej Európe, Ázii, Severnej Amerike, Afrike, Austrálii a Indonézii. U nás najviac rozšírený druh *Falco peregrinus germanicus* žije jedine v strednej Európe.

Sokol rároh – *Falco cherrug* Gray, z čelade *Falconidae*, má v dospelosti chrbtovú stranu popolavohnedú s červenkastým nádychom, perie má hrdzavé obruby. Na brušnej strane prevláda biela farba s hnedými škvrnami. Chvost je popolavohnedý s hrdzavými škvrnami. Je veľký ako vrana. Spôsobom života sa podobá sokolovi stahovavému, ale na rozdiel od neho loví korisť aj na zemi. Rároh má oveľa kratšie a slabšie prsty, čo vyplýva zo spôsobu lovu koristi. Neútočí tak prudko ako sokol stahovavý. Najradšej loví drobné cicavce. Vtáky rád prekvapuje lietajúc nízko nad zemou. Chytá aj holuby, škovránky, pinky, hrdličky a drozdy.

Pri love však nie taký obratný ako sokol stahovavý, nevie kľučkovať, ale pri priamočiarom prenasledovaní si vie udržať veľmi dobré tempo. Sokol rároh je naozaj vzácnou pamiatkou našej prírody, s akou sa môže pochváliť len veľmi málo krajín.

Ostatné sokoly, ako je sokol lastovičiar – *Falco subbuteo*, sokol kobec – *Falco columbarius*, sokol myšiar – *Falco tinnunculus* a ďalšie sú poväčšine veľké ako holub. Sokoly sú chránené po celý rok zákonom.

Jozef Solava

Kongres a Olympiáda mladých filatelistov v Nitre

V dňoch 9. a 10. júna 2006 sa uskutočnil v Nitre Kongres mladých filatelistov, v ktorého rámci prebehlo i finále Olympiády mladých filatelistov školského roka 2005/2006. Obidve akcie zorganizovala Komisia mládeže Zväzu slovenských filatelistov v spolupráci s predsedami regionálnych komisií mládeže. Tieto mládežnícke filatelistické akcie boli súčasťou filatelistického programu výstavy NITRA 2006 usporiadanej v Dome Matice slovenskej v Nitre.

Mladí filatelisti, členovia krúžkov mladých filatelistov, súťažia v piatich vekových kategóriách (Z 8-10 rokov, A 11-12 rokov, B 13-15 rokov, C 16-18 rokov a D 19-21 rokov). Najskôr sú krúžkové kolá a z nich dvaja najlepší postupujú do regionálnych kôl. Dvaja najlepší z regionálnych kôl postúpili do finále. Súťažiaci vo všetkých kolách odpovedali na vyžrebovaných 20 odborných filatelistických a tematických otázok z celkového počtu 55 otázok, rôznych pre jednotlivé vekové kategórie.

V tomto školskom roku bolo zameranie olympiády na tému „Symboly Slovenska a formovanie štátnosti Slovenskej republiky.“ K tejto téme zhotovovali minixonáty podľa vekových kategórií v rozsahu jeden až tri listy. Túto tému mali aj niektoré exponáty mladých i dospelých filatelistov na výstave, ktorú si účastníci kongresu mohli prezrieť. Na kongrese sa vždy stretávajú najvyššie mladí filatelisti s funkcionármi Zväzu slovenských filatelistov a so zaujímavými hosťami, ktorí odpovedajú na ich otázky.

Finále Olympiády mladých filatelistov viedol predseda Komisie mládeže ZSF filatelistov Mgr. Ján Mička a asistovali mu predsedovia regionálnych komisií mládeže. Každý súťažiaci dostal 20 vyžrebovaných otázok. Na ich správne odpovede sa pripravovali mladí filatelisti v krúžkoch počas školského roka. Odpovede i minixonáty dôkladne a objektívne hodnotila komisia zložená z predsedov Regionálnych komisií mládeže ZSF. Predsedom hodnotiacej komisie bol PaedDr. Jozef Oško (Stredoslovenský region) a členovia Mgr. Margita Nevrlová (Západoslovenský region) a Ing. Jozef Rančák (Východoslovenský region). Museli do večera skontrolovať odpovede a ohodnotiť minixonáty 8 súťažiacich zo Západoslovenského regiónu, 9 súťažiacich zo Stredoslovenského regiónu a troch súťažiacich z Východoslovenského regiónu. Z Bratislavy neprišli žiadni súťažiaci.

Večer pokračoval kongres besedou s pánom PhDr. Štefanom Kollárom, vedúcim Poštového múzea Slovenskej pošty v Banskej Bystrici. On bol aj poštárom prenášajúcim aerogramy na propagačnom lete vetroňa

k výstave Nitra 2006 z nitrianskeho letiska v Janíkovciach 9. júna 2006. Oboznámil účastníkov s dejinami vzniku a vývoja múzeí v staroveku, stredoveku a novoveku. Najskôr zbierali muzeálne predmety panovníci, veľmoži a cirkevní hodnostári. Až neskôr to boli štáty. Hovoril aj o Poštovom múzeu v Banskej Bystrici.

V nasledujúcej časti diskusie sa hľadala tematika pre najbližšiu Olympiádu mladých filatelistov v školskom roku 2006/2007. Dohodla sa téma FAUNA, ktorá je pre

mladých filatelistov blízka a umožní široké spektrum spracovania minixonátov. Tým sa náročný program prvého dňa kongresu skončil.

Nasledujúci deň sa uskutočnilo vyhlásenie výsledkov finále olympiády. Veľmi vkusné a umelecky hodnotné diplomy s rytinou Ludovíta Štúra, vytvorenou akademickým maliarom Rudolfom Cigánikom, poskytol Organizačný výbor výstavy NITRA 2006 víťazom finále olympiády. Filatelistické odmeny víťazom poskytla aj pani Ing. M. Kaducová, riaditeľka Pofis. Riaditeľka Domu Matice slovenskej v Nitre pani D. Pechočiaková odovzdala víťazom i delegátom knihy vydané Maticou slovenskou. Odmeny poskytli aj Komisia mládeže ZSF a firma Zberateľ.

Popoludní osobitný autobus odviezol do Kostoliana pod Tribečom záujemcov, ktorí sa na pamätnom mieste pri historickom kostolíku svätého Juraja z 11. storočia zúčastnili na vyhlásení výsledkov ankety Najkrajšia poštová známka roka 2005.

Som rád, že účastníci všetkých akcií boli disciplinovaní a nevykytli sa žiadne problémy. Negatívami bola neúčast mladých filatelistov z Bratislavy a nevyhotovenie poštu prislúbenej príležitostnej poštovej pečiatky na Deň mládeže. Riešilo sa to kašetou, ktorým si záujemci dali opečiatkovať na pamiatku niektoré materiály.

Ján Maniaček st.

Známka a známková grafika (5)

V súlade s vývojom spoločnosti v povojnovom období sa aj známková tvorba ako celok rozvíjala smerom k socialistickému ponímaniu umenia ako tvorby, ktorá mala byť v službách ľudu. Známková produkcia po roku 1949 je tematicky koncipovaná ako emisná činnosť, ktorá má aj výtvarným vyjadrením podporiť budovanie ľudovodemokratického štátu. Všetky významné udalosti sa odrážajú v ideovo-obsahovej zložke emisnej činnosti. Vyjadrením tohto úsilia sú nové tematické okruhy. Popri tradičných námetoch sa objavujú pracovné a budovateľské motívy, zobrazenie revolučných, internacionálnych a mierových námetov.

Podstatná časť známkovej grafiky sledovaného obdobia si zachováva vysokú výtvarnú úroveň. Iba v niektorých prípadoch možno hovoriť o neadekvátnom zdôraznení ideologickej obsahovosti prvkami hraničiacimi so schematizmom alebo formalizmom. Tvorba zakladateľskej generácie – M. Švabinský, J. C. Vondrouš, V. Silovský a M. Stretti - je reprezentovaná radom slávnostných alegórií a reprezentačných portrétov. Širokou škálou námetov je zastúpená nastupujúca generácia. Spomedzi progresívnych tvorcov sa vyníma najmä tvorba Karla Švolinského. Povojnové obdobie nenadviazalo v používaní symbolického vyjadrenia napríklad známok Košického vydania a iných prác slovenských autorov z vojnového obdobia. V tomto období sa uplatňujú len symboly robotníckeho hnutia.

V päťdesiatych rokoch je účasť slovenských autorov na celoštátnej tvorbe malá, do roku 1957 takmer nulová. Ťažko vysvetliť prečo poštová správa nezverila spracovanie niektorých námetov, najmä viažucich

sa k slovenskému prostrediu, výtvarníkom zo Slovenska. Domnievam sa, že slovenskí autori mali väčší predpoklad za interesovanejšieho, a tým aj hlbšie precitenejšieho spracovania

témy ako autori, ktorým bola téma málo blízka. Výsledok by bol pravdepodobne výtvarne účinnejší, ako je napríklad na známke k 35. výročiu založenia Univerzity Komenského v Bratislave, kde si autor vypomáhal fotografiou budovy. Popritom je zrejme, že budova

sama nepredstavuje pojem Univerzity a auto pred ňou pristavené jej význam nezodrážajú.

Obdobná situácia vznikla pri známke k 5. výročiu SNP, na ktorej je veristicky verne zobrazený Zvolenský hrad, ktorý nemá s duchom Povstania nič spoločné.

Na známky tohto obdobia sa najskôr dostávajú umelecké diela

venských autorov, ktoré neboli pôvodne určené pre známkovú grafiku, ako napr. socha Jozefa Kostku Vďaka Sovietskej armáde alebo súsošie

Tibora Bartfaya Solidarita s Kóreou.

V roku 1951 vyšla známka k 50. výročiu P. Jilemnického. Portrét spisovateľa na známku vytvoril Ludovít

šal o vytvorenie známky k 1. máju 1952.

Na známky k 10. výročiu SNP bola vypísaná súťaž. Zúčastnilo sa jej 5 slovenských výtvarníkov – Mária Medvecká, Cyril Belan, Štefan Bednár, Aurel

Kajlich a Anton Djuračka. Zaujímavé návrhy predložil Štefan Bednár. Na jednom návrhu zobrazil ruku so samopalom vztýčenú pred československou a sovietskou zástavou, v pozadí je hornatá slovenská krajina. Námetom druhej známky je budovanie Slovenska.

V popredí je ruka vypúšťajúca holubicu mieru. Tento návrh bol použitý na FDC.

Na návrhu Aurela Kajlichu sú symbolické postavy bojovníkov. Jeho partizáni sú príliš elegantní a nepôsobia dostatočne bojovo.

Anton Djuračka vytvoril výjav zo slávnostného vojenského pochodu, ktorý nevyjadroval dostatočne myšlienku Povstania.

Návrhy Belanove zobrazovali partizána a partizánku. Chýbala im proporcionálnosť, boli veľmi skicovití,

a preto, podľa stanoviska hodnotiacej komisie, len ťažko realizovateľné.

Prijaté a realizované boli návrhy Márie Medveckej partizán a partizánka. Predlohy nespĺňali požiadavku výraznej kresby, nedoceňovali možnosti ryteckej reprodukcie a tlačovej techniky. Líniová rozkresba pre rytinu si vyžiadala úpravy a zjednodušenia, s ktorými autorka súhlasila. Známky ryli Jiří Goldschmied a Bedřich Housa podľa rozkresby Jindru Schmidta. Vďaka spolupráci s rytcami na známkach môžeme obdivovať klasické ocelorytecké portréty.

Slovenskí autori sa ťažko uplatňovali v známkovkej grafike. Možno tí, ktorí mali predpoklady vytvoriť dobrú známkovú grafiku, neboli dostatočne motivovaní venovať sa jej. Chýbala výraznejšia tradícia a povedomie **známkovej tvorby ako významnej súčasti umeleckej tvorby**. Chýbali najmä skúsenosti so špeciálnou technikou ocelorytiny, na ktorej bola československá produkcia postavená. Úspechy slovenských autorov v známkovkej tvorbe prichádzali o to zriedkavejšie, o čo bolo menej príležitostí popasovať sa s výzvou tejto špecifickej grafickej disciplíny.

Pre slovenskú známkovú tvorbu je významný rok 1957, v ktorom v známkovkej tvorbe debutuje nedávno zosnulý Jozef Baláž. Jeho tvorba je na začiatku trvalého a už neprerušeného prúdu vystúpenia slovenských tvorcov v disciplíne známkovkej grafiky.

Antónia Paulinyová

Bibliografia

Bednár, Š.: Naša práca v čase povstania. Výtvarný život 1959, č. 5.

Fischer, R.: Známková tvorba ČSSR v kontextu štyridsiati let socialistického vývoja. Československé spoje, Sborník poštovního muzea 1986. Praha 1986.

Filatelie 1951, č. 8.

Vzpomínáme 10. výročí SNP. Filatelie 1954, s. 226-228.

Výstava Slovenské modré baretý v službe mieru

Výstava, ktorej organizátormi sú Kultúrne a metodické centrum ozbrojených síl SR Trenčín, Klub filatelistov 52-19 pri KaMC OS SR, Zväz vojakov SR Trenčín a Klub vojenských veteránov pri KaMC OS SR, sa uskutoční v priestoroch KaMC OS SR v Trenčíne v dňoch 6. až 22. októbra 2006.

Výstavné exponáty spĺňajú kritériá otvorenej triedy v súlade s Výstavným poriadkom ZSF. Na výstave budú

prezentované poštové a filatelistické materiály, fotografie, rukávové označenia jednotiek, mapy, medaily, plakety, uniformy a publicistika vo vzťahu k činnosti Slovákov v misiách v rámci ČSLA v rokoch 1953 – 1992 a v rámci Armády Slovenskej republiky od roku 1993 po súčasnosť.

Vernisáž výstavy sa uskutoční 6. 10. 2006 v pamätný „Deň obetí Dukly“ o 14.30 hod. v priestoroch KaMC OS SR. V tento deň bude pošta Trenčín 1 používať príležitostnú poštovú pečiatku a pre účastníkov otvorenia výstavy bude k dispozícii lístok poľnej pošty a kašet. Výstava bude otvorená denne od 8.00 do 18.00 hod.

- Ky -

Z pozostalosti falzifikátora

Videli ste už niekedy pokope vyše 500 falošných poštových známok? Mne sa takáto príležitosť naskytla pred pár týždňami. Zavolať mi priateľ, filatelistický obchodník, ktorý kúpil väčšiu zbierku známok, aby som sa prišiel na niečo pozrieť. Roztvoril predo mnou niekoľko albumových listov. S úžasom som v nich začal listovať. Áno, toto som už videl. Niekoľkokrát. V myslí sa mi vynáralo viacero stretnutí so zberateľmi.

V priebehu posledných dvoch rokov na burze v B. Bystrici i Trenčíne prišli za mnou s prosbou o radu. Raz známky držali len tak v ruke, inokedy ich mali v malom zásobníku. „Čo povieť? Je to pravé? Mám teraz takú ponuku,“ prihovárali sa a otvárali album. Desatihalierový olivový Hlinka, dva kusy. Na troch stranách zúbkovanie 12 1/2, na jednej „to lepšie“ 10 1/2. Už na prvý pohľad je to lepšie zúbkovanie falošné. Je blízko obrazu, kontúry otvorov sú ostré, konce zúbkov zastrihnuté. Následné meranie na zúbkometri potvrdilo prvotný dojem, niektoré otvory na zúbkometri „nesedia“. „Nie, nie je to pravé. Tá pravá strana bola prezúbkovaná, nekupujte to ani za stovku!“

Z predstáv sa vraciam do reality, k albumu, ktorý sa nielen Hlinkovými známkami s falošným zúbkovaním len tak hemží aj ďalšími falzifikátmi. Falzifikáty sú usporiadané chronologicky, podľa dátumu vydania pravých známok. Prvá pretlačová séria, hodnota 5 h, 40 kusov. Sôlo kusy, dvojpásky, štvorbloky, pretlač v normálnej polohe, pretlač posunutá hore, dolu, doprava, dolava, kam len chcete, pretlač prevrátená na rohovom štvorbloku aj s doskovým číslom.

Na ďalších hodnotách znaku, portrétov, krajíniek to isté. Nechýba ani jedna známka zo série a všetky majú pretlače falošné. Nejde o jeden druh falzifikátu – líšia sa tvarom i farbou. Jedny sa podobajú originálu menej, iné viac, akoby falzifikátor stále nebol spokojný so svojou robotou. Pri jednom druhu pretlače vidno pri väčšom zväčšení fuľáž, vytlačenie farby do okrajov písmen a číslic, inde fuľáž chýba.

Obraciam známky lepom hore. Niektoré vyzadu nenešú stopy falzifikátora, o iných to povedať nemožno. Majú odtlačky falošných znaleckých značiek. Nájdem tu Kozáka, Gilberta, Kaufmanna, Slovenského filatelistu. Najbezpečnejšími sú Kozák a Slovenský filatelista – tvarom písmen i použitou farbou (čierna) sa približujú originálu.

Aha, a toto je čo? Vyťahujem z albumu dvojpásku 50 halierového zeleného Beneša a pinzetou si ju prikladám pred 16-krát zväčšujúcu lupu. Áno, pretlač je pravá, čo však už nesie zásah falzifikátora, to je pretlač na druhej známke. Takmer ju nevidieť. Neviem akým prípravkom sa ju snažil falzifikátor odstrániť a získať tak vzácnu

kombináciu dvojice známok s pretlačou a bez nej, ale takmer sa mu to podarilo. Obraciam známku lepom hore, zostal neporušený. Záhada.

Séria pokračuje krajinkami. Falošné pretlače na týchto známkach bývajú spravidla nebezpečnejšie ako na známkach znaku, portrétov či miest – hlavne preto, že originálna pretlač je knihtačová s typickou fuľážou, a tá sa vo falzifikátorských dielňach napodobňuje ľahšie ako hĺbkotlač. Inak to nie je ani pri tomto náleze. Sú tu síce pretlače aj veľmi primitívne, ale aj pomerne nebezpečné – tvarom i farbou sa ponášajú na originál. Jeden taký nebezpečný štvorblok beriem do ruky a predtým, než začnem pod lupou skúmať pretlač, obraciam ho na leповú stranu. Body, ktoré falzifikátor získal pri zhotovení pretlače, stratil pri použití značky: Do očí udrie jasnočervená značka Kaufmann. Pán Kaufmann svoju značku v takejto farbe totiž nepoužíval...

Defilujú predo mnou Hlinkove známky s pretlačou i bez nej, spojky, štvorbloky i sôlo kusy. Všetky majú spoločného menovateľa – sfalšované zúbkovanie 10 1/2. Aj tu, podobne ako pri pretlačiacich, sa falzifikátor prezentoval rozličnou úrovňou. Zúbkovaním ostrým a blízko obrazu známok, čo aj bez použitia zúbkometru jasne naznačuje falošnosť, ale aj menej ostrým i takým, čo pri meraní vykazuje oproti originálu len nepatrné odchýlky. Falzifikátor (v ďalšom texte ho budem nazývať aj „pán X“) akoby sa vyvíjal, akoby mal tendenciu stále sa zdokonaľovať. Tých vyše 500 falzifikátov zrejme nevzniklo zo dňa na deň ani z mesiaca na mesiac, možno to bola záležitosť niekoľkých rokov. Podme sa spolu – ak máte chuť – pozrieť na niekoľko jeho výrobkov zblízka.

Rohové štvorbloky pretlačovej série s doskovými značkami sú zberateľmi vyhľadávané. Falzifikátor záujem uprel aj na ne. Vyobrazený štvorblok s originálnou pretlačou možno získať za 60 korún, ale aby si pán X mohol za štvoricu pri predaji zapýtať viac, falošnú pretlač umiestnil na inom ako štandardnom mieste. Skúsenejšieho zberateľa by však asi len ťažko oklamal – pretlač má iný tvar písmen, iný farebný odtieň a nie je vyrobená hlbokotlačou ako originálna pretlač.

Túto československú známku s portrétom Štefánika s riadkovým zúbkovaním 9 3/4 a s pretlačou Slovenský štát 1939 slovenská poštová správa nikdy nevydala. Aby pán X tejto „rarite“ dodal vierohodnosť, „overil“ ju viacerými falošnými znaleckými značkami.

V texte spomínaná dvojpáska. Ľavá známka má originálnu pretlač, na pravej známke sa falzifikátor snažil pretlač odstrániť a takmer sa mu to podarilo. Vďaka za to „takmer“, pretože každou takouto páskou, pán X, by ste oklamali zberateľov o niekoľko tisíc korún...

Jeden z najlepších výsledkov falzifikátorskej dielne pána X. Vizualne farba pretlače na nerozoznanie od ori-

ginálu, vyrobená rovnako ako originál tlačou „z výšky“, iba tvar niektorých písmen „neseďí“. A navyiac – na lepovej strane nie je ani náznak pretlačenia papiera pretlačou, čo je pri originálnej

tlači z výšky - uskutočňovanej pod tlakom - typické...
Tzv. modrý Štefánik s prevrátenou pretlačou patrí medzi vzácné známky Slovenského štátu. Za predpokladu, že pretlač je originálna. Tlač z výšky, šikmosť pretlače a jej iný tvar prezrádzajú, že to nie je tento prípad...

Zrejme jeden z prvých falzifikátorských pokusov pána X. Inakosť tejto pretlače v porovnaní s originálnou bi-je do očí až bolestne... (obr. vpravo)

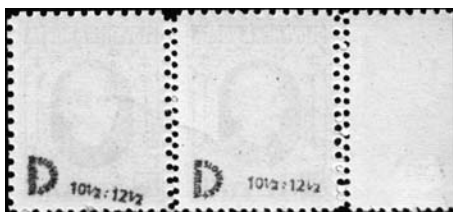
Podobné exempláre ako tento, s ostrým, plytkým zúbkovaním 10 1/2 tesne pri obraze známky mi boli predložené niekoľkokrát. Nečudo. Ak by bolo zúbkovanie pravé, známka by stála niekoľko desiatok tisíc korún. Tento exem-

plár však vznikol „prezúbkovaním“ známky s bežnou perforáciou 12 1/2.

Hlinkove známky s nominálnou hodnotou 20 h a 30 h so vzácnym zúbkovaním 10 1/2 treba vždy skúmať ostračitejšie. Keďže známky sa bežne vyskytujú nezúbkované, falzifikátor nemusí „bojovať o priestor“, perforáciu nemusí umiestňovať blízko obrazu známky, a tým berie posudzovateľovi jeden z identifikačných znakov. Falošnosť perforácie vyobrazenej dvoj pásky však naznačuje ostrosť perforačných otvorov (originálne zúbkovanie 10 1/2 bolo na tejto hodnote neostré) a potvrdzuje nepresnosť rozmeru zúbkovania. Vyjadrené inak – niektoré zúbky pri meraní na zúbkometri „utekajú do strán“.

Dvoj pásky, ktorá mala pred zásahom pána X bežné zúbkovanie 12 1/2. Pán X doplnil falošné zúbkovanie 10 1/2 na všetky strany okrem spodnej. Vzadu odtlačil falošnú znaleckú značku Slovenský filatelista a falošnú prídavnú značku 10 1/2 : 12 1/2. Všimnite si konce zúbkov hore a vpravo. Zdajú sa Vám „prirodzené“?

Pre laika nepublikovaná vzácnosť pre zainteresova-

ného bezcenný papierik. Znáмка 1 Ks Štefánik na ľavej strane so zúbkovaním 10 1/2, avšak ako vidieť pri zväčšení, zúbky pôsobia neprirodzene – po „zhotovení“ perforačných otvorov bol okraj známky odstrihnutý.

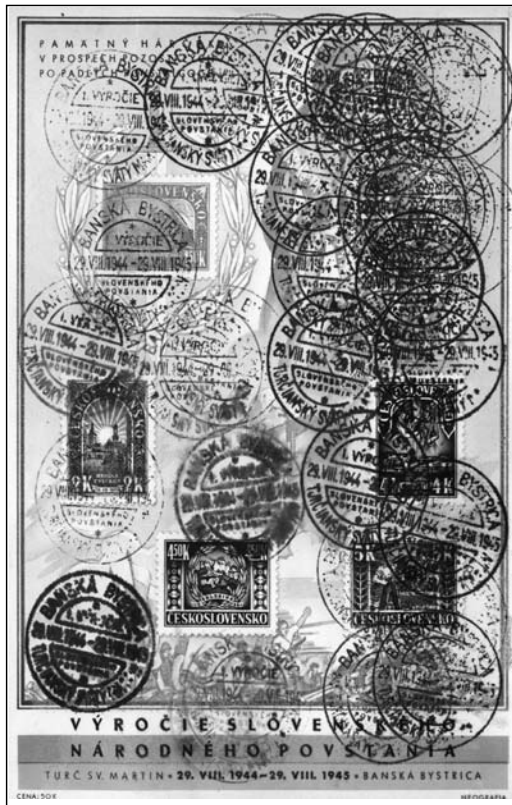
Nebyť toho pravého užšieho okraja, človek by možno aj uveril, že táto známka pochádza z oficiálnych darov ministerstva dopravy a spojov. Ministerstvo nehotové, nezúbkované známky aj tejto emisie používalo ako pozornosti. Vyobrazený exemplár, vzadu označený falošnou značkou Slovenský filatelista, však vznikol odstrihnutím zúbkovania.

Falošná pretlač na pravej známke, odtlačky falošných poštových pečiatok Bratislava 1 a Banská Bystrica, odtlačky falošnej nemeckej cenzúry. Pán X mal naozaj široký „podnikateľský“ záber, a tak mu v tomto prípade uniklo, že na tuzemskom liste (z Bratislavy do B. Bystrice) nemecká cenzúra nemá čo hľadať.

Opakovanie – matka múdrosti? V tomto prípade skôr matka podvodu. Okrem rôznofarebných odtlačkov falošnej pečiatky k 1. výročiu SNP (od červenej cez fialovú až k modrej) nesie Partizánsky hárdček aj stopy úsilia falzifikátora nielen meniť farbu, ale aj odstrániť niektoré z vytlačených známok (obr. na nasledujúcej strane).

Záverom ostáva konštatovanie, že nález obsahoval 520 kusov čiastočných falzifikátov (falošné pretlače, falošné zúbkovanie a odtlačky falošných poštových pečiatok na pravých známkach, odstránená perforácia z originálnych známok, falošný vodorovný raster v lepe). Z nich väčšina bola na známkach Slovenského štátu

1939 – 1945 (490 ks), menšia časť na známkach prvej čs. republiky (29 ks známok s falošným zúbkovaním), II. ČSR bola zastúpená raz (partizánsky háčček s odtlačkami falošnej pečiatky). Originál najlacnejšej čiastočne falšovanej známky má cenu 3 Sk (20 h znak s pretlačou, ZSF č. 4), originál najdrahšej známky 40 tisíc (1 K Hlinka s pretlačou a zúbkovaním 10 1/2, ZSF č. 24B). Zhruba 60 percent známok malo odtlačky falošných znalcových a prídavných značiek (Kaufmann v červenej i modrej farbe, Gilbert, Kozák a Slovenský filatelista v čiernej farbe, dve podoby označenia 10 1/2 : 12 1/2 v čiernej farbe).

Nález obsahoval aj 14 celistvostí s odtlačkami falošných poštových pečiatok Bratislavy a Banskej Bystrice.

Stupeň nebezpečnosti falzifikátov možno vyjadriť pomocou pomyselné stupnice 1 – 10 (1 - najprimitívnejší, 10 - najdokonalejší falzifikát), a tak by som drvivú väčšinu známok nálezu zaradil do pásma 3 – 5.

Bohumil Synek

Čo si máme všimnúť?

Sme na filatelickej burze, niekto nám za „dobrú cenu“ ponúkne vzácne známky Slovenského štátu a človek, ktorý sa v tom vyzná, nie je nablízku. Čo robiť? Kúpiť? Nekúpiť?

- Ak je cena oproti katalógu príliš nízka, radil by som nekupovať. Už tá naznačuje, že predávajúci sám má o pravosti známky isté pochybnosti.

- Jednou z drahších a často falšovaných známok je modrá 10-korunová Bratislava (č. 22). Originálna pretlač je hĺbkotlačová, ale drvivá väčšina falošných pretlačí je vyrobená kníhtlačou. Spravidla teda stačí rozoznať kníhtlač od hĺbkotlače. Pod lupou, ktorá zväčšuje minimálne 10-krát, z bezprostrednej blízkosti sledujeme kontúry pretlače. Ak je farba vytlačená do okrajov, ak sú okraje tmavšie (fuláž), ide o kníhtlač. 10-korunová Bratislava, ale aj hodnoty 4 Kč a 5 Kč, sú v takomto prípade jednoznačne falzifikáty!

- Množstvo falošných pretlačí má aj iný tvar písmen a číslíc ako originál. Porovnajme pod lupou rad za radom, písmeno po písmene pretlač na ponúkanej známke s pretlačami na lacných známkach tejto emisie, pri ktorých je vysoký predpoklad, že sú pravé. Táto rada sa vzťahuje na známky 5 h až 1 Kč, napríklad na prevrátené pretlače týchto hodnôt. Na známkach krajínok s nominálnou hodnotou 1,20 Kč až 3,50 Kč je situácia zložitejšia...

- Originálne zúbkovanie 10 1/2, ktoré sa často falšovalo, bývalo nezriedka nečisté, neostré v dôsledku opotrebovania perforačných ihliel. Falošné zúbkovanie 10 1/2 je však takmer vždy čisté, ostré, konceky zúbkov bývajú zastrihnuté a perforácia je blízko obrazu známky. Pozor hlavne na exempláre, kde je zúbkovanie 10 1/2 len na jednej strane známky. Ak zúbkovanie nie je ostré, ak nie je blízko obrazu a sedí aj na zúbkometri, je to „tenký lad“ aj pre znalcov... **syn**

Slovenská pošta na veľtrhu Sběratel

Na tohtoročnom pražskom zberateľskom veľtrhu Sběratel, ktorý sa uskutoční 15. až 17. septembra, sa bude prvýkrát prezentovať vlastným stánkom Slovenská pošta – Pofis, v ktorom bude ponúkať slovenské poštové známky a ďalšie filatelistické produkty.

K veľtrhu SP pripravila kašet s logom podujatia a príležitostný poštový lístok s prítlačou, na ktorej bude zobrazený Karol IV. a dominanty Prahy. **mp**

Ad: Stavby Emila Belluša na pohľadniciach

Na príspevok v predchádzajúcom čísle reagoval náš čitateľ R. K. z Bratislavy a zároveň pripojil dve pohľadnice dolnej časti Námestia SNP v Bratislave. Jednu podobnú, aká bola v uvedenom príspevku, druhú zo začiatku štyridsiatych rokov minulého storočia. Na pravej strane oboch pohľadníc oproti Manderlovmu domu

vidieť komplex družstevných domov, o ktorých písal A. Urmínský vo svojom príspevku. Ako v ňom uviedol a dokumentoval dobovými pohľadnicami (obr. 3 a 4), pôvodne tieto domy, vybudované po roku 1934, nemali rovnakú výšku. Túto skutočnosť vidieť na oboch pohľadniciach v článku aj na obr. 1 v tomto ohlase. Prostredný objekt má však viditeľne iné architektonické riešenie, inú výšku podlaží a a šikmú strechu (krajné budovy majú strechy rovné).

Ako však na predloženej pohľadnici č. 2 vidieť, spo-

mínané domy tu tvoria už jeden charakteristický súvislý objekt, s rovnakým celkovým riešením a rovnakou výškou podlaží.

Možno teda predpokladať, že celý objekt bol postavený v dvoch etapách. Pohľadnice v článku p. Urmínskeho zachytávajú len dva Bellušove domy, pričom prostredný objekt sa javí ako ešte pôvodná zástavba. Zrejme po dokončení dvoch budov sa prostredná stavba asanovala a na jej mieste sa v rovnakom štýle postavila tretia budova. A to všetko sa muselo udiť ešte pred 2. svetovou vojnou. Túto úvahu podporuje aj Encyklopédia Beliana (SAV 2001), v ktorej sa v hesle Emil Belluš medzi jeho dielami uvádzajú aj družstevné domy na Námestí SNP s rokmi realizácie 1934 – 1937.

(red.)

Poznámka k článku Osudy pomníkov M. R. Štefánika

Príspevok o pomníkoch Štefánika v Zberateľovi č. 5/2006 ma inšpiroval k spomienkam na roky prežité v Považskej Bystrici, kde bola asi najväčšia socha generála M. R. Štefánika. Umiestnená bola v klíne medzi dvoma cestami smerujúcimi na most cez Váh do Orlového a Považského Podhradia. Stála na zvislom hrangle s prierezom asi 1 x 1 m a ten bol postavený na kruhovom podstavci vysokom asi 1 m s priemerom asi 4 m. Štefánik bol znázornený vo francúzskej uniforme a opieral sa o meč.

Pod sochou bol obelisk v tvare polkruhu a na ňom bol po celej dĺžke nápis „Dali ste život, aby národ ožil?“. Písmená boli v tvare benátskeho kamenného písma. Na oblúku bola aj tabuľa so zoznamom padlých v 1. svetovej vojne z okolia Považskej Bystrice. Za obeliskom viedli po oboch stranách oblúčkové schodiská z travertínu.

Pri pamätníku bol pekný park, ktorý bol obľúbeným miestom prechádzok a oddychu. Dodnes si pamätám, ako sme si drali nohavice šmykaním po obrube schodiská.

Socha bola odstránená v päťdesiatych rokoch minulého storočia. Nemá náhodou niekto vo svojej zbierke jej fotografiu alebo pohľadnicu?

Sochu Štefánika v Považskej Bystrici vytvoril akademický sochár Vojtech Ihrský, ktorý bol aj civilným letcom. V r. 1940 vytvoril na Slovensku prvý výškový rekord. Na stroji Super Baby dosiahol výšku 5 400 m.

V r. 1968 mali Považskobystričania snahu pamätník postaviť znovu. Teraz na jeho mieste stojí pamätník padlým obyvateľom Považskej Bystrice a okolia v r. 1944 počas SNP.

Jozef Jankovič

Nové bankovky Turkménska

V roku 2005 vydali v Turkménskej republike nové bankovky i nové drobné mince. Papierové platidlá už zodpovedajú moderným požiadavkám na kvalitu a bezpečnosť. Turkménsko bolo sovietskou socialistickou republikou v Strednej Ázii a nezávislosť vyhlásilo po rozpade ZSSR v roku 1992.

Podľa ústavy je Turkménsko prezidentskou republi-

ku a prezidentom sa už za socializmu (v roku 1990) stal Saparmurad A. Nijazov, čo vtedy nebolo zvykom. Turkménsky prezident sa necháva titulovať ako Turkmenbaši, čo vo voľnom preklade znamená ako otec Turkménov, alebo vodca Turkménov. V decembri 1999 turkménsky parlament (medžlis) vymenoval prezidenta Nijazova za doživotnú hlavu štátu. Všetkých 50 poslancov parlamentu, ktorí hlasovali „za“, boli členmi Nijazovej Demokratickej strany Turkmenistanu, nástupníckej bývalej komunistickej strany. Po svojom vymenovaní za doživotnú hlavu štátu sa nechal Nijazov obdarovať historickými insigniami neobmedzenej moci.

Dostal ťažkú zlatú refaz s hviezdou s briliantmi a biely kožušinový plášť. Dostal aj kyjak z olivového dreva, ktorý je pre mohamedánov znamením svätosti a morálnej čistoty. Súkromný majetok prezidenta sa dnes odhaduje na minimálne 3 miliardy dolárov. A to nespomínam sochy (aj zo zlata), stavby, plagáty a mnohé iné artefakty. Takýchto zaujímavostí vo vzťahu k Turkmenbašimu by sa dalo pospomínať veľa. Prezident Nijazov bol v polovici 90-tych rokov dvakrát aj na Slovensku. Prvý-

krát na štátnej návšteve a druhýkrát na liečení v Bardejovských kúpeľoch.

Po získaní nezávislosti ešte istý čas obiehal v Turkménsku sovietsky rubel a vlastné peniaze začali používať až začiatkom roka 1994.

Národná mena Turkménska má názov manat a pozostáva zo 100 tenge (turkménskych halierov). Medzinárodná skratka turkménskeho manatu je TMM. (Názov turkménsky manat uvádzam v plnom znení, pretože v islamských krajinách je názov manat používaný aj v iných štátoch, napríklad aj v Azerbajdžane). V minu-

lom mesiaci (august 2006) sa kurz turkménskych manatov podľa oficiálneho kurzového lístku NBS rovnal 1 000 TMM = 5,777 slovenským korunám. Manat od jeho zavedenia prešiel búrlivým prechodom. Po sovietskom rubli (kopekkea) prešiel za roky svojho trvania aj hyperinfláciou a až vlni ju výmenou obeživa zastavili. Urobili to jednoducho – škrtnutím štyroch núl.

Na ilustráciu pripájam ukážku dvoch bankoviek, papierových platidiel v hodnote 10 000, (averz) a 100 (reverz) manatov z minuloročnej emisie. Papierových bankoviek bolo vydaných šesť. Mimo už spomínaných dvoch sú ešte v hodnotách 5 000, 1 000, 500 a 50 ma-

natov. Kresba na bankovke 10 000 sa na žiadnej nie neopakuje, ostatných päť má obraz (s výnimkou hodnoty a farieb) rovnaký. Všetkým bankovkám dominuje portrét prezidenta Nijazova ako za sovietskych dôb, keď na všetkých bol len Lenin. Hoci Nijazov mal v tomto roku 66 rokov, použitá fotografia, portrét vodcu, je z jeho mladších rokov.

- pn -

Dominik Skutecký – maliar anekdotických žánrových výjavov

Dominik Skutecký sa narodil 14. februára 1849 v Gajaroch, v okrese Malacky. Maliarstvo študoval na viedenskej akadémii a v r. 1867 – 1870 v Benátkach u Motmentiho. Po absolútoriu pôsobil v rokoch 1871 – 1889 postupne v Mníchove, vo Viedni a najdlhšie v Benátkach. Počas pobytu v Benátkach splynul s tamojším umením, životom a prostredím do takej miery, že sa jeho tvorba v tomto období vníma ako paralela so súdobými talianskymi módnymi maliarmi, s ktorými sa pretekal o priazeň medzinárodného publika. Za svoj úspech vďačil aj tomu, že jeho tvorba bola podfarbená humorom, ako to vidieť na dielach *In flagranti* (1877), *Zlé jazyky* (1879), *Pekné nadenie* (1883), alebo vystihovala vkus publika sladkobôlnou talianskou melodramatickou, napríklad motívmi s osamelými sklamanými dámami ponorenými do modlitebného rozjímania v prítrní chrámov.

Presídlenie z Benátok na Slovensko - do Banskej Bystrice, kde sa definitívne usadil v r. 1886, nezostalo bez vplyvu na jeho umelecké vyjadrovanie. Skutecký, dovtedy známy ako vynikajúci portrétista (*Portrét Anselmy Rothschilda – 1884*, *Podobizeň barónky M. Radvanszkej – 1886*) a hlavne ako maliar anekdotických žánrových výjavov (*Víťaz regaty – 1885* a iné), spočiatku aj v Banskej Bystrici pokračoval v línii načatej a rozvítej v Benátkach. Venuje sa najmä žánrovým obrazom a portrétu, v tom čase veľmi vyhladávaným.

Postupne sa však do námetov jeho obrazov dostávajú témy a podnety zo života a práce slovenského ľudu. Zobrazuje najmä prostredie a prácu v kováckych dielňach, hutiach a hámroch.

Obraz *Th v Banskej Bystrici* je prvé väčšie dielo inšpirované domácim prostredím. Olej na plátne rozmerov 83 x 114 cm Skutecký vytvoril v roku 1889. Obraz pôvodne kúpilo mesto Budapešť, ale po čase ho žiadalo vymeniť za budapešťiansky motív. Skutecký ho neskôr venoval

spolu žien v Banskej Bystrici a odtiaľ sa dostal do Mestského múzea. Na tému obrazu existuje aj niekoľko štúdií.

V ďalšej tvorbe sa sústredil aj na epizódy zo života mestských panských detí (*Zaujímavá rozprávka*, *Skupina detí*, *Zámok z karát*, *Rodina v záhrade*, *Bábkové divadlo*) a na pohľady zo života dôstojníkov (*Moderný Paris*, *Mladý Odyseus a iné*).

V posledných rokoch 19. stor. sa zaujímal hlbšie aj o problematiku plenérového malovania, pričom časť svojej neskoršej tvorby realizoval v duchu impresionizmu stredo európskeho razenia (*Zeleninový trh v Banskej Bystrici*, *Promenáda v Banskej Bystrici*).

Dominik Skutecký sa zúčastňoval aj na rozličných medzinárodných výstavných prehlídkach, často i na pražských expozíciách. Svojou rozsiahlou tvorbou sa zapísal do dejín slovenského maliarstva ako skutočne klasická a neoceniteľná hodnota. Zomrel 13. marca 1921 v Banskej Bystrici.

Jozef Solava

KOUPÍM POHLEDNICE „LIEBIG“

Koupím jednotlivé pohlednice i sbírky v jakémkoli jazyce, nejlépe edice v maďarském, českém, ruském a polském.

kontakt: Věra Mitrengova, telefon: 00420 720 346431, e-mail: vmitrengova@tajmac-zps.cz

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

vyhodnotenie siedmeho kola našej súťaže o Kvet Zberateľa prinieslo opäť zaujímavú „tlačenicu“ na prvých pozíciách, pričom dva príspevky sa striedali vo vedení a rozhodli až posledné hlasy. Rovnako aj na tretej a štvrtjej priečke, keď nakoniec zavážil iba jeden hlas. Víťazstvo štvrtého pokračovania seriálu Známká a známková grafika bolo teda len rozdielom dvoch hlasov pred príspevkom o nepravých skúšobných tlačiach. Malá škola numizmatiky zaostala za bronzovou priečkou len o spomínaný jeden hlas, keď ju získali Zberateľské state, tentoraz s príspevkom o Gibraltáre. Piatu priečku zaujali zvieratá v službách človeka. Na šiestom mieste skončila porovnávací recenzia dvoch katalógov Slovenska, firmami ERVO a Zberateľ. Príspevky na siedmom až šestnástom mieste získali jeden až tri hlasy! Opäť zaujímavé zistenia a podnety pre prácu redakčnej rady, a tiež údaje do dlhodobej štatistiky na jej priebežné vyhodnotenie. Môžeme však konštatovať, že zatiaľ sa na prvých priečkach viac umiestňujú príspevky, ktoré sú na pokračovanie. Počet vašich odpovedí prekročil štyridsiatu, dostali sme 42 vašich hlasov a za všetky v tomto prázdninovom období dakujeme.

Príspevky na prvých piatich miestach v tomto kole získali takmer 90 % všetkých vašich hlasov. Príspevky na ďalších miestach získali jeden až päť hlasov. Bodovalo spolu 16 príspevkov (v predchádzajúcom kole 15). Na prvú otázku správne odpovedalo všetkých 42 súťažiacich. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 41 súťažiacich.

■ Vyhodnotenie 7. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 42 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 1,80 Kčs, Pof. 1856 „Trh v Banskej Bystrici“ z emisie Umenie 1970.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom diela pretlmočeného na známku a na ktorej slovenskej známke je mesto, v ktorom je stála expozícia obrazov tohto umelca“, mala byť: Autorom diela je Dominik Skutecký, jeho stála expozícia je v Banskej Bystrici, ktorá je na slovenských známkach č. 45 a 347. Symboly mesta možno nájsť aj na ďalších, napr. č. 248 (Poštové múzeum).

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v júlovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich (32) víťazstvo prisúdili **A. Paulinyovej** za príspevok **Známká a známková grafika (4)**. Za vysvetľujúci článok o skúšobných

tlačiach **Pozor – nekupujte** získal **S. Šablátúra** 30 hlasov a tým druhé miesto. Zberateľské state č. 20 Na počiatku bol **vraj makak, alebo minulosť a prítomnosť Gibraltáru** od **Z. Radušku** dostali 23 vašich hlasov a ich autor obsadil tretiu priečku. Siedme pokračovanie **Malej školy numizmatiky** prinieslo jej autorke **E. Minarovičovej** s počtom 22 hlasov štvrté miesto. **J. Solava** ďalšou časťou o **zvieratách v službách človeka – Somár** získal 9 hlasov a umiestnil sa na piatom mieste. Na šiestom mieste (5 hlasov) je z rubriky Recenzie **Nová odborná literatúra – Katalóg ERVO a Netto katalógy Zberateľ od J. Fronca**.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším desiatim (!) príspevkom.

Výhercami siedmeho kola V. ročníka súťaže sú **Milan Uhríček z Dolného Kubína** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Ján Somora, Šala** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahozeláme!

■ 9. – septembrové KOLO SÚŤAŽE

Do 9. kola 5. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom diela pretlmočeného na známku a uveďte aspoň jednu čs. známku a aspoň jednu slovenskú známku, ktoré boli realizované podľa návrhov tohto umelca.

3. otázka znie: Napište troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v septembrovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **29. septembra 2006**. Za účasť v súťaži dakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

Stavby architekta Emila Belluša na pohľadniciach (2)

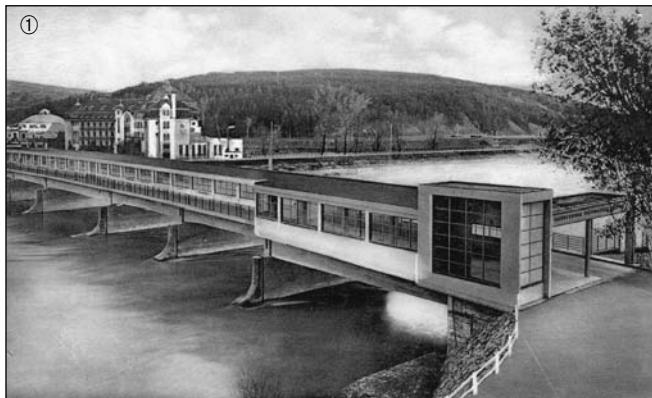
Na búrlivom rozvoji mesta a kúpeľov Piešťany v závere 19. storočia a v medzivojnovom období sa podpísali viacerí významní architekti vrátane zahraničných. Medzi nich sa zapísal aj vtedy ešte relatívne mladý a neznámy inžinier Emil Belluš. Z troch jeho realizovaných stavieb v Piešťanoch v rokoch 1930 – 1937 sa minimálne jedna z nich stala znakovou – symbolickou

a malého občerstvenia. Príprava a výstavba mosta však nebola taká priamočiara.

Vtedajší riaditeľ Kúpeľného podniku Ludovít Winter vo svojich pamätiach spomína: „Keď som raz cestoval vlakom do Viedne, rozpovedal som Ing. Schwarzovi zo Švajčiarska, ktorý zastupoval firmu Pittel a Brausewetter, moju túžbu postaviť do kúpeľov stabilný most. Po debata som ho požiadal o vypracovanie plánu. Ten bol síce čoskoro hotový, ale len na spodnú časť, teda bez nadstavby. Hľadal som preto inžiniera, ktorý by túto nadstavbu doplnil. Jeden inžinier z Dráždan vyprojektoval tunel s chodníkmi po oboch stranách a s oknami. V tuneli by však nebol čerstvý vzduch, ale prievan.

Inžinier Liewald, ktorého som poznal ako estéta, mi preto poradil, že na pražskej univerzite končí štúdiá nadaný poslucháč Emil Belluš. Vyhľadal som ho, porozumel úlohe a prijal ju. A vyriešil ju podľa mojich predstáv. Keď som mu

povedal, že má vycibrený vkus umelca, so skromným úsmevom prijal moje uznanie a podakovanie. Riadil

stavbou. Je to Kolonádový (kúpeľný, krytý) most postavený v rokoch 1930 až 1933 rakúskou firmou Pittel und Brausewetter nákladom vyše 4 mil. korún. Celkový pohľad na ešte nedokončený most (chýba socha Barolámača a dohotovenie obchodných priestorov) je na obr. 1.

Hlavnou funkciou tohto mosta okrem náhrady starého, ocelovo-dreveného mosta, ktorý často poškodzovali jarné vody a povodne, bolo zabezpečiť pohodlný a bezpečný priechod „vyhriatych“ pacientov z kúpeľov na ľavej strane Váhu (Kúpeľný ostrov) na pravú stranu (mestská časť Teplice) do hotelov a penziónov, kde boli ubytovaní. Bolo to dôležité hlavne pri daždivom a veternom počasi a tiež preto, lebo bola snaha využívať kúpele čo najdlhšiu časť roka.

Emil Belluš most riešil ako priečne delení s vnútornou presklenou stenou, polokrytý, s profilom nadstavby v tvare T. Znamená to, že chráni nielen pred dažďom, ale aj pred vetrom, a keď treba aj pred slnkom. Mal nahradiť tiež vtedy veľmi rozšírené „infanteristické“ kryté vozíky, ťahané ľuďmi. (O týchto vozíkoch písala v Zberateľovi č. 6/2005 pani Magda Pekárová v seriáli o kúpeľoch na pohľadniciach). Takto riešený most poskytuje pohodlnú promenádu s možnosťou nákupu suvenírov

všetky nadstavbové práce na moste osobne. Žiadal som, aby postava Barlolámača stála na frontálnej časti mosta a hlásala slávu piešťanských kúpeľov.“

Na doplnenie treba uviesť, že skôr ako bol Barlolámač vyhotovený ako socha, plastika, dal si L. Winter jeho kresbu od Artura Heyera z roku 1894 patentovať v mnohých krajinách a neskôr bola predmetom mnohých súdnych sporov.

Sochu Barlolámača zhotovil sochár Robert Kühmayer (1883 Bratislava - 1962 Viedeň) z Bratislavy a z bronzu ju odliala firma Barták v Prahe v roku 1933 (obr. 2).

L. Winter chcel mať nápisy na moste v niektorom svetovom jazyku a o ich návrh požiadal viaceré významné osobnosti, vrátane biskupa Jantauscha. Nakoniec sa rozhodol pre návrh profesora Rapanta a pre latinské

prvá sloha eposu od Adama Trajana, kazateľa z Drahevic, z roku 1642. Nápis je na pohľadnici č. 3.

Na priečelí mosta zo strany Kúpeľného ostrova je citát z evanjelia sv. Matúša (9/6) SURGE ET AMBULA – Vstaň a choď! Vidno ho na pohľadnici č. 4.

nápisy zrozumiteľné „celému svetu“. Zo strany mesta je nápis SALUBERIMAE PISTINIENSIS THERMAE – Sláva piešťanským termám (teplým prameňom). Je to

L. Winter ani E. Belluš nenechali nič na náhodu. Preto aj sklenená výplň medzi ľavým a pravým chodníkom (na nožičke v tvare T) bola zverená umelcom. Martin Benka navrhol na sklá slovenské ľudové motívy, čím chcel Winter zdôrazniť aj slovenskosť mesta. Benkové kresby vyleptali do skla v pražskej umeleckej ryteckej škole tak, že sú viditeľné z oboch strán. Vozovka medzi zábradlím a pravým chodníkom bola pôvodne určená aj pre štvorkolesovú dopravu. Spolu s originálne riešeným zábradlím a lavicami bez hrán a bez zvarov je na pohľadnici č. 5. Pešia premávka na moste, ktorý sa stal „hlavnou tepnou“ - korzom, bola taká hustá, (lebo každý ho chcel vidieť, po ňom sa poprechádzal), že zanedlho bol určený iba pre peších, pre cyklistov (ktorých je v Piešťanoch neúrekom) a pre dožívajúce „infanteristické“ vozíky (obr. 6, 7).

Osud mosta bol počas II. svetovej vojny pohnutý. Ustupujúce nemecké vojská ho na jar 1945 podmínovani a vyhodili do vzduchu. Ešte predtým však stihol tajne, v ohrození života, strojník F. Hanic vymontovať sklenené lepty z podmínovaného mosta a tieto ukryť. Po oprave a znovuvytvorení mosta v roku 1956 prekvapil mestskú vrchnosť, keď im lepty odovzdal. Dnes sú v rámoch mosta osadené kópie leptov a originály zdobia spoločenské priestory Mestskej knižnice. Kolonádový most

v Piešťanoch je stavebnou a architektonickou zvláštnosťou a kultúrnou pamiatkou. Podobné kolonádové stavby sú veľmi zriedkavé a v širšom stredoeurópskom priestore sa ďalšia nevyskytuje.

Táto stavba je preto stále obdivovaná a je predmetom odborných štúdií. Vyskytuje sa na mnohých pohľadiach, v umeleckých dielach rôzneho druhu a vyobrazená je aj na viacerých poštových celinách.

Zaujímavosťou je, že pri uvádzaní mosta do prevádzky mal Ing. Belluš ešte len 34 rokov. Prítom za sebou mal už napríklad stavby lodenice a propelleru v Bratislave a paralelne s piešťanským mostom sa realizovali aj „družstevné domy“ v Bratislave.

Alex Urminský

RECENZIE

Stratené kúpele Vyhne

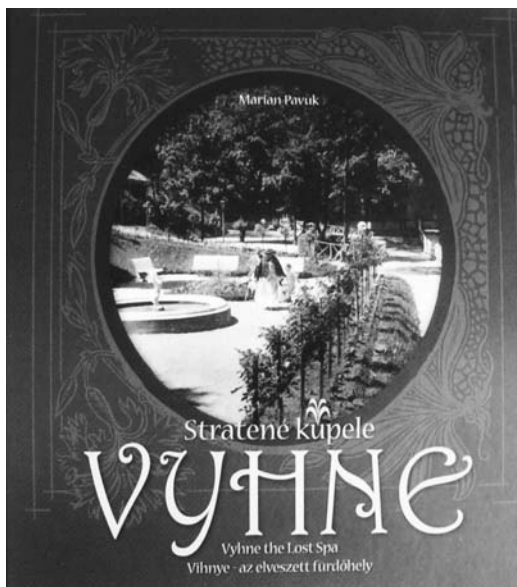
V rámci seminára „Vyhne – minulosť a súčasnosť“, ktorý sa konal 15. a 16. júna 2006 v hoteli Termál vo Vyhniach, sa na záver prvého dňa uskutočnil krst knihy s názvom Stratené kúpele Vyhne.

Autor knihy Marian Pavuk v jedenástich kapitolách krátko, ale výstižne predstavuje dnes už takmer neexistujúce čarovné kúpele. Toto rozprávanie na 96 stranách vhodne dopĺňajú kvalitné reprodukcie 148 dobových pohľadníc. Texty jednotlivých kapitol, ale i texty k pohľadičiam sú okrem slovenského jazyka aj v angličtine a maďarčine.

Výtvarnú podobu a dizajn tejto príťažlivej publikácii dala Lubica Škrinárová. Knihu pre obec Vyhne vydalo Štúdio Harmony, s. r. o., Banská Bystrica, vytlačila Neografia, a. s.

Publikácia určite príjemne prekvapí nielen priateľov dobových pohľadníc, ale aj záujemcov o históriu.

Imrich Madluška

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulyk úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílače, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po - Pia: 10.00 - 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhý nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadačka • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00, prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • každý druhý pondelok o 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA I Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST' • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Stoly a vstup bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22 • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a nedeľu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri Kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod.

■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hory • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostola), Nám. SNP • Každý štvrtok od 16. do 17.00 hod. ■ **VRANOV n/Topľou** - VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎0905 547 950, 0911 547 950 ☐(R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➤ 2. september 2006 BRATISLAVA

STRETNUTIE ZBERATEĽOV mincí, vyznamenaní, pohľadníc, odznakov a telefónnych kariet. ObKaS, Vajnorská 21, od 8.00 do 12.00. Info: Ivo Fojtík ☎031/562 5132. Ďalšie stretnutie 7.10., 2.12.

➤ 3. september 2006 KYS. NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV starozitností a iných zberateľských odborov spojené s aukciou od 8.00 hod. v galérii Mlyn Antik v Radoli. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 1.10. Info: ☎ 0904 526 563.

➤ 9. september 2006 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATEĽSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎032/651 53 03, 0905 267 519. Ďalšie stretnutia v roku 2006: 30.9., 4.11., 9.12.

➤ 15. september 2006 MALACKY

ZBERATEĽSKÁ BURZA všetkých odborov v Spoločenskom dome MCK, Mierové nám., od 8.00 do 12.00 hod. Info: Mgr. A. Pašteka, Bernolákova 2423/24, 901 01 Malacky.

➤ 15. september 2006 RUŽOMBEROK

CELOSLOVENSKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE všetkých odborov v Gymnázii sv. Andreja na Nám. A. Hlinku od 8.00 do 12.00 hod. Stoly pre hostí zdarma.

➤ 16. september 2006 NITRA

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATEĽSKÝCH PREDMETOV; poriada Antik Media v SOU stavebnom Nábr. Mládeže 1. ☎0905 267 519. Ďalšie stretnutie 28.10.

➤ 17. september 2006 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ ZBERATEĽSKÉ STRETNUTIE všetkých zberateľských odborov; budova INGEO, Bytčická 16 (smer Rajec - Prievidza), 7.00 - 12.30 hod. ☎ 0903 649 157, 0904 182 373. Ďalšie stretnutie 19.11.

➤ 17. september 2006 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA - Kultúrne centrum Dlhé Hory, Ulica 28. októbra 2/1168. Ďalšie stretnutie 12.11.

➤ 24. september 2006 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE • Hotel Pelikán (pri

tržnici) od 8.00 do 12.00 hod. Ďalšie termíny v roku 2006: 29.10., 26.11. Info: ☎047 4392 266.

➔ 30. september 2006 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎032/651 53 03, 0905 267 519. Ďalšie stretnutia v roku 2006: 4.11., 9.12.

➔ 1. október 2006 KYS. NOVÉ MESTO

MEZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV starožitností a iných zberateľských odborov spojené s aukciou od 8.00 hod. v galérii Mlyn Antik v Radoli. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 5.11. Info: ☎0904 526 563.

➔ 7. október 2006 BRATISLAVA

MEZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV mincí, vyznamenaní, pohľadnic, odznakov a telefónnych kariet. ObKaS, Vajnorská 21, od 8.00 do 15.00. Info: Ivo Fojtík ☎031 /562 5132.

➔ 8. október 2006 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA – Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, 8.00 hod. – 12.00 hod. Info: Ladislav Hólc, Tr. SNP 48, 974 01 Banská Bystrica, ☎414 1420, 0905 964 471

➔ 14. október 2006 PREŠOV

BURZA ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, filatelia a iné, Posádkový klub, Mukačevská 22, Sídlisko III, 8.00 hod. do 12.00 hod. Stoly: Ing. Lubomír Vajčovec, Cintorínska 3, 080 06 Prešov, ☎051 776 4730, 0918 493 286, lubova@pobox.sk

➔ 15. október 2006 KOŠICE

BURZA ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, Spoločenský pavilón Fero centrum, Trieda SNP. Info: J. Tóth, ☎055 623 4138 večer.

➔ 15. október 2006 NITRA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV RÔZNYCH ODBOROV, Párovská ul. 1, 7.00 hod. – 12.00 hod.

INZERCA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelistov Košice **prijmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor Magda, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-208

■ **SPOLAHLIVÉ DODÁVKY NOVÍNIEK ČR**, 1 Kč = 1,35 Sk + poštovné, pre KF aj jednotlivcov. Tiež novinky Francúzska a všetkých jeho teritórií v cene 1 € = 52 Sk (nominál). D. Polan, Svätoplukova 23, 058 01 Poprad. Platí stále. Z-209

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 ☎0903 131848 Z-210

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok ☎0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk Z-211

■ **PREDÁM** lacno nový **katalóg** Michel Deutschland 2004. Pôvodná cena 25 €. ☎0903 463 504. Z-212

■ **LIKVIDUJEM rozsiahlu zbierku známok** celý svet, ★★ i ☉. Zoznam zašlem na požiadanie. ☎00420 777 590 324. Jan Marek, Lublaňská 7, CZ-120 00 Praha 2. Z-213

■ **HLADÁM použité nepoškodené slovenské dobíjacie kupóny** GSM Orange „Star Wars-Episode III“. ☎0908 14 65 59 Z-214

■ **MENÍM** ★★ i ☉ známky, aj 100 za 100. Korešp. H, R, Q, D. Demendy Ferenc, Str. Heine Nr. 4, ap. 14. 300 041 Timisoara, Romania. Z-215

■ **PREDÁM pohľadnice** Ružomberka, kúpeľov Sliach, Trenčianske Teplice ☎0905 33 22 62 Z-216

■ **PREDÁM známky, celistvosti, celiny** a ďalší filatelistický materiál – ČR I., ČR II., Slovenský štát, SR od r. 1993, ČR. Vhodné aj pre obchodníkov. Záujemcom pošlem zoznam. Cena dohodou. Tel. 055-6361909, v prac. čase 055-2295655, e-mail gerc.miro@pobox.sk Z-217

■ **PREDÁM väčšie množstvo odznakov** A. Hlinku. ☎0905 332 262 Z-218

■ **PONÚKAM Slovensko COB, CDV, PT** (čiernotlače), NL, ZNL, za 50% ceny podľa kat. ERVO 1993-2000. Aj ZZ za nom. -10%. Dohoda možná. Zoznam na požiadanie pošlem. Jozef Hudáč, Dumbierska 25/2, 949 01 Nitra, ☎037 733 39 02. Z-219

■ **KÚPIM rozpracovanú fil. zbierku** len ★★ známok na tému kaktusy. FDC, celiny, celistvosti a ☉ sú vítané. Ponuky pošlite na e-mail: huno136@pobox.sk Z-220

■ **PREDÁM prebytky mincí RSFSR, ZSSR**, doplním zbierku, vybavím chybenky mincí obyčajných, proof, strieborných, kaziet, pamätných súborov. ☎02/6446 3419, 0915 754 934. Z-221

■ **PREDÁM kompletný ročník ★★ známok Argentíny** (43 zn. a 6 H s 18 zn.) v darčekovom balení argentínskej pošty za 1100 Sk. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43, ☎02/ 6542 5054 Z-222

■ **VÝBERY poštových známok** zašlem klubom aj jednotlivcom na dobu 3-5 týždňov. Ponúkam TK 1000 ks (50% cudzina, 50% Slovensko) za 5000 Sk. Odber osobne. ☎02/4592 5003 Z-223

■ **HLADÁM partnera-filatelistu** na výmenu poštových známok. Zbieram ★★ i ☉ známky Slovenska. Korešpondencia anglicky, rusky, ale aj slovensky a česky. Wieslaw Pogorzelski, Skr. poczt. 8, 25-602 Kielce 11, Poľsko. Z-224

■ **KÚPIM, VYMENÍM, PONÚKAM** staré pohľadnice. Ján Durian, Holičska 8, 851 05 Bratislava Z-225

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 7/2006

Úvodný príspevok M. Langhammera *Pestrý svet automatových známok* druhou časťou pripomína 30. výročie ich vzniku (9.8.1976 vo Svajčiarsku). V oblasti poštovej histórie O. Tovačovský a S. Petr pokračujú piatou kapitolou o poštových sadzbách v Českých zemiach v 20. storočí, keď si všimajú obdobie od 19. 6. 1953 do 27. 7. 1979. Z rovnakej oblasti je aj príspevok Fr. Beneša st., ktorý pokračuje 27. časťou seriálu *Malé zastavenia na ceste filatelie* a čs. poštovej správy, a týka sa Slovenska 1918-1922. O nových poznatkoch o menovej reforme 1953 informuje V. Dražan. V. Feldmann v 24. pokračovaní *Abecedy filatelistiky* sa zaoberá písmenom Y na filatelistickom materiáli. J. Horák sa v druhej časti zaoberá históriou značiek automobilov Čiech a Moravy. O rôznej podobe názvov Francúzska na známkach píše V. Feldmann. V tradičnej rubrike sa predstavujú novinky Českej pošty. V závere sú recenzie nových katalógov Michel 2006: *Stredná Európa* (1. zv.) a *Juhozápadná Európa* (2. zv.). Výročné zhromaždenie spoločnosti ARGE Tschechoslowakei je témou príspevku P. Aksamita. Informácie a postrehy zo Svetovej filatelickej výstavy Washington 2006 prináša L. Brendl. Prílohu tvorí 10. pokračovanie štúdie J. Čtvrtečku o Košickom hárkčku.

(-pem-)

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376	35,-
Čad 2004, Mačky domáce, BI (9)	65,-
Čad 2004, Štekajúci maznáčikovia PL (9)	65,-
Čína 1995, Kvety, 2600-03	25,-
Čína 1995, Zimná príroda, 2589-90	10,-
Čína 1995, Koala a Panda veľká, 2630-31	36,-
Čína 1995, Hist. predmety z Tibetu, 2632-35	25,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Fiji 1997, Vzácný druh netopiera - WWF, 812-815	175,-
Fiji 1997, Vzácný druh netopiera - WWF, PL	350,-
Fiji 2000, Chránené chrobáky, 912-915	120,-
Fiji 2000, Ostrovné palmy, 944-947 (BI 37)	120,-
Fiji 2001, Rôzne druhy holubov, 970-973	155,-
Fiji 2002, Sladkovodné ryby, 1002-1005	120,-
Fiji 2002, Ulity morských slimákov, 1010-1013	120,-
Fiji 2002, Dravé vtáky, 1014-1017	120,-
Filipíny 2004, Sovy, WWF (4)	95,-
Francúzska Antarktída 1987, Plachetnica - J. B. Charcot, 228	150,-
Francúzska Antarktída 1987, Org. výskum zemskej kôry, 229	180,-
Francúzska Antarktída 1988, 40 r. 1. francúzskej expedície, 231	235,-
Francúzska Antarktída 1988, Ostrov tučniakov, 237-38	180,-
Kazachstan 1998, Čierny bocian, plameniák brodivé vtáky, 226-28	86,-
Kazachstan 1998, Mačka divá, rys, snežný leopard, 229-31	86,-
Kokos Isl. 1981, 100. výr. úmrtia Ch. Darwina a 150. r. teórie o vzniku atola, 78-80+BI 1	90,-
Kongo 2004, Lokomotívy, vlaky, BI (9)	65,-
Kongo 2004, Motýle, BI (9)	65,-
Kongo 2002, Motýle, PL (9) + 2 H	99,-
Kongo 2002, Huby, PL (9) + 2H	99,-
Kongo 2004, Orchidey, PL (9)	65,-
Kongo 2004, Rôzne druhy vtákov, PL (9)	65,-
Kongo 2004, Oslava lietadiel Concorde, PL (9)	65,-
Malta 1981, Vtáky, 624-627	65,-
Moldávia 2005, Hady, jašterice, korytnačky, 4+H	120,-

Niue 2001, Ostrovný krab (Birgus latro), 962-965	120,-
Norfolk Isl. 1982, Plachetnice, 289-94	95,-
Norfolk Isl. 1983, Huby, 302-305	95,-
NSR-Berlin 1977, Kvety, 556-559	40,-
NSR-Berlin 1980, Kvety, 629-632	60,-
NSR-Berlin 1981, Kvety, 650-653	60,-
Papua and New Guinea 1962, Mapa Pacifiku, 43-45	255,-
Paraguay 1970, Krížová cesta, 2017-23, bez leteckých	15,-
Paraguay 1970, Umenie - kytice, (Renoir, Monet...), 2092-98	15,-
Paraguay 1970, Umenie - A. Dürer, 2117-23 bez leteckých	15,-
Paraguay 1971, Umenie - lovecké motívy, (Velazquez, Brun, Vernet), 2185-94	35,-
Paraguay 1972, Umenie - múzeum Asunción, 2325-34	35,-
Paraguay 1972, Fauna, 2385-91, bez leteckých	15,-
Paraguay 1973, Motýle, 2794-2801	40,-
Paraguay 1975, Umenie (Velazquez, Watteau, Rembrandt...), 2646-53	40,-
Paraguay 1975, Fauna, 2664-71	30,-
Paraguay 1976, Mačky, 2765-72	30,-
Polsko 1989, Apollo 11, 3206A - hářček	45,-
Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115, hologram, 3,00 €	35,-
Polsko 2006, ZOH Turín 2006, zn+k	40,-
Rakúsko:	
1247, Kongres MV 1967	7,-
1248, 275 výr. viedenského medailérstva	7,-
1249, 450 výr. reformácie cirkvy	12,-
1250, 150 rokov Rakúškeho zemského katastra	7,-
1251, 100 rokov lesníckej školy	12,-
1252, Sv. Leopold	6,-
1253, 150 rokov hudobnej akadémie	12,-
1254, Vianoce 1967	8,-

1255, Deň známky	15,-
1256, Výplatná - Klagenfurt	7,-
1257, Zimná univerziáda - Innsbruck	8,-
1258, Camillo Sitte - architekt, 125 výročie	7,-
1259, 200 rokov Vysoké školy veterinárskej	12,-
1260, Deň matiek	7,-

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

- 1261, 100 rokov výroby čipiek 12,-
 1265, 100 rokov dostihov - Freudenau 12,-
 1266, K. Landsteiner - bakteriológ, 100 výr. nar. 7,-
 1267, 50 výr. úmrtia P. Roseggera 7,-
 1268, 20 rokov vykopávkov v Magdalensbergu 7,-
 1269, Angelika Kauffmann - výstava diel 8,-
 1270, 750 rokov Diecézy - Graz

- 1271, K. Moser - rytec známok a grafik, 50 výročie úmrtia 7,-
 1272, Rok ľudských práv 1968 8,-
 1273-75, 50 rokov Rakúskej republiky 18,-
 1276, 150 rokov piesne Tichá noc, svätá noc 8,-
 1277, Deň známky 7,-
 Seychelles 1956, Pamätník padlým hrdinom 30,-
 St. Vincent and the Grenadines,
 W. Disney - povolania v školstve 65,-
 St. Vincent and the Grenadines,
 W. Disney - povolania odborné a vedecké 65,-
 St. Vincent and the Grenadines,
 W. Disney - ochrancovia zákona 65,-
 St. Vincent and the Grenadines,
 W. Disney - povolania prímorské 65,-
 St. Vincent and the Grenadines,
 W. Disney - povolania v obchode 65,-
 St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 € 180,-
 Thajsko 2003, 10. výročie diplomatických vzťahov s Juhoafrickou rep. (Slony) (2) 20,-
Tuvalu 1994, 25. výr. výstupu na mesiac, 701-704 120,-
 Upperyafa 1967, LOH Mexico '68, BI 1, 5,50 € 50,-
 Yemen 1970, MS vo futbale Mexico'70, BI 191 50,-
 Yemen 1970, Plyšové hračky, psy 3-rozm., 1040-45 60,-
 Zaire 1983, Národný park-Garamba, 1079-83 95,-
 Zimbabwe 1981, Deň stromu, 255-258, 3,60 € 40,-

Kružkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.
 Povrch je z hnedej plastickej fólie

Kružkový zakladač	285 Sk
Kazeta	295 Sk
Cena za komplet	550 Sk
Názov krajiny (samolepka)	25 Sk

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Benin 2003, Sladkovodné ryby, BI (6) + H	33,-
Benin 2003, Svet dinosaurov, PL (6) + H	35,-
Kongo 2005, Kolibrík, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Rôzne vtáky BI (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Kačky a divé mačky BI (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Tukan BI (4) + H	25,-
Kongo 2005, Svet podľa J. Verna BI (5)	30,-
Kongo 2005, Impresionisti PL (5)	30,-
Kórea 1976, Lokomotívy, PL(7+K)	21,-
Kórea 1976, Rôzne druhy bažantov, PL(7+K)	21,-
Kórea 1978, MS vo futbale Argentína, PL(4)+H	22,-
Kórea 1978, História MS vo futbale 1930-1978, PL(12)+H	46,-
Kórea 1978, Námorné lode, PL(5+K)	18,-
Kórea 1979, Včela medonosná, H (3)	10,-
Kórea 1979, Ruže, PL(6)	18,-
Kórea 1979, MS v stolnom tenise, PL(6)	18,-
Kórea 1980, MS vo futbale 1978-82, PL(4)+H	22,-
Kórea 1980, 50 r. preletu Zeppelinu cez Sev. pól, PL(4)+H	35,-
Kórea 1981, MS vo futbale España '82, PL(6)+H	28,-
Kórea 1982, Futbal MS España '82, PL(4)+H	25,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4x 4 blok)	80,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2003, Kubánsky krokodíl WWF, (4)	14,-
Kuba 2003, Ostrovné vtáky, (4)	15,-
Kuba 2003, Polárna fauna, Expo Bangkok 2003, (5+H)	29,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mozambik 2001, I. Umenie - F. Goya, H	14,-
Mozambik 2001, II. Umenie - P. Picasso, H	14,-
Mozambik 2001, III. Umenie - G. Klimt, H	14,-
Mozambik 2001, IV. Umenie - H. Matisse, H	14,-
Mozambik 2001, V. Umenie - A. Dürer, H	14,-
Mozambik 2001, VI. Umenie - S. Dali, H	14,-
Mozambik 2001, VII. Umenie - P. Delvaux, H	14,-
Mozambik 2001, VIII. Umenie - C. Pissarro, H	14,-
Mozambik 2001, IX. Umenie - J. Miró, H	14,-
Mozambik 2001, X. Umenie - C. Monet, H	14,-
Mozambik 2001, XI. Umenie - Paul Cézanne, H	14,-
Mozambik 2001, XII. Umenie - Amadeo Modigliani, H	14,-
Mozambik 2001, XIII. Umenie - Wassily Kandinsky, H	14,-
Mozambik 2001, XIV. Umenie - Toulouse Lautrec, H	14,-
Mozambik 2001, XV. Umenie - Pieter Brueghel, H	14,-
Mozambik 2001, XVI. Umenie - Paul Gauguin, H	14,-
Mozambik 2001, XVII. Umenie - Marc Chagall, H	14,-
Mozambik 2001, XVIII. Umenie - Thomas Gainsborough, H	14,-

Mozambik 2001, XIX. Umenie - Lucas Cranach, H	14,-
Mozambik 2001, XX. Umenie - El Greco, H	14,-
Paraguay 1978, Vojenské rovnošaty, (9)	29,-
Paraguay 1976, Dobývanie kozmu, družice, Výstup na mesiac, (8)	29,- 25,-
Paraguay 1976, Plachetnice, (8)	25,-
Paraguay 1976, Domáce zvieratá, (8)	25,-
Paraguay 1976, 200 r. USA, dobývanie západu, (8)	25,-
Paraguay 1977, História letectva (8)	25,-
Paraguay 1979, Vývoj letectva, (9)	29,-
Paraguay 1979, Formuly 1, (9)	29,-
Paraguay 1979, 100 r. elektrifikácie železníc vývoj el. lokomotív, (9)	29,-
Paraguay 1979, Obrazy A. Dürera, Rok dieťaťa (9)	29,-
Paraguay 1980, Vojenské lietadlá, 75. výročie OAC, Zeppelin (9)	29,-
Paraguay 1981, letecké, vianoce, obrazy Madony s dieťaťom (3)	22,-
Paraguay 1983, letecké, 25. výročie IMO, 490. výročie objavenia Ameriky (3)	18,-
Paraguay 1986, letecké, filat. výstava, AMERIPEX '86 (3)	22,-
Paraguay 1986, Parné lokomotívy (3)	12,-

Paraguay 1986, 150 rokov nemeckých dráh (3)	12,-
Paraguay 1987, 500 rokov objavenia Ameriky-II. (5)	22,-
Paraguay 1989, Jazdci F1 - história (5)	22,-
Paraguay 1990, 150 rokov poštovej známky (5)	22,-
Paraguay 1990, Historické poštové kočiare (5)	22,-
Poľsko 1980, Huby, (6)	18,-
Poľsko 1981, Lovná zver, (6)	18,-
Poľsko 1984, Začiatky lietania v Poľsku, (7)	18,-
Poľsko 1985, Vlk WWF, (4)	12,-
Poľsko 1986, Hist. požiarnici, (1)	5,-
Poľsko 1987, Autá a motorky, (6)	18,-

Poľsko 1988, LOH Soul 1988, (6)	18,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Fauna afrických planín BI (6) + H	33,-

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Rok 2005	44,-

Pri kúpe všetkých 9 ks katalógov len za 396,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo
1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko
1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami www.zberateľ.com

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka
Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 370,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-
Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780
(II.doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),
(1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790
a Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily
Ferdinanda V. (1835-1848), 2006 185,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)
nové vydanie r. 2006 325,-

Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705) 330,-

Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004 330,-

Novotný-Moulis: Katalóg mincí ČSR 1918-92,
ČR a SR 1993-2006 325,-

Katalógy použité

Michel č. 2 Karibské ostrovy 1995 690,-

Michel č. 4 Severná a vých. Afrika 2002 950,-

Katalógy staršie, nepoužívané

MICHEL: Nemecko Junior 2004 350,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,
16-listový 490,-
30-listový 780,-

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,
s logom i bez loga **Slovenskej pošty,** 360,-

Havidky čierne, šírka 33, 38, 40, 44, 48
52, 58, 59, 60, 70 a 85 mm - balíček 60,-

Havidky čierne na PL:
ležaté, veľkosť 175x116 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 116x175 mm - ks 15,-

Havidky biele na PL:
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia
listov (3 alebo 4 otvory) 365,-

Náhradné listy
12-okienkové 55x53 mm - 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list 35,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá,
lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-

Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 260,-

Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x 395,-

Lupa s osvetlením a desiatinným delením,
možnosť zaostrenia 680,-

Ďalšie lupy podľa Zberateľa 9, 10/2005
alebo na www.zberateľ.com

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 64,-

Nálepky firmy TAPA (staršie) 1000 ks - balíček á 25,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-

I.časť : základné známky a hárčeky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčkov
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať I.+ II. časť súboru.

Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945

základný rad, 12 listov

BZ	95,-	Z	320,-
----	------	---	-------

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-
Ročník 2005	185,-	530,-

Ročník 1988, 1999 len formát Pofis, ročníky 2000 - 2004 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorcovou podtláčou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-
Ročník 1974	56,-	195,-	182,-	575,-
Ročník 1973	48,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1972	56,-	195,-	65,-	235,-
Ročník 1971	48,-	170,-	75,-	255,-
Ročník 1970	56,-	195,-	110,-	370,-
Ročník 1969	52,-	195,-	75,-	255,-
Ročník 1968	75,-	260,-	110,-	350,-
Ročník 1967	55,-	195,-	50,-	170,-
Ročník 1966	65,-	215,-	48,-	170,-
Ročník 1965	65,-	225,-	-	-
Ročník 1964	48,-	160,-	-	-
Ročník 1963	48,-	160,-	-	-
Ročník 1962	48,-	170,-	-	-
Ročník 1961	56,-	175,-	-	-

Druhú časť albumových listov možno objednať aj bez variantov kupónov, prípadne v ľubovľnej zostave z ponúkaných listov.

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky
námetových emisí (str.42)

SEPTEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.40)

